

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 28 Cor.
Pe un jum. . . 14
Pe o lună . . . 2-40
Nrul de Duminică:
Pe un an . . . 5 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.
Nrul de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Mulțămite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscripte nu să ina-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

O declarație a dlui Oncu.

Primiți spre publicare următoarele:

Arad, 9 Decembrie n. 1910.

Domnele redactor,

Somat fiind de «Drapelul», vă rog să dați loc în coloanele ziarului «Tribuna» următoarei declarații:

Înainte de toate declar că «Tribuna» este și va rămâne un ziar strict național și intransigent, care, stând neclintit pe baza programului național, servește și va servi întotdeauna, cu toată credința și fără șovăire, interesele partidului național român. Inspirat de opinia publică românească și organ de publicitate al întreg neamului nostru, «Tribuna» își va susține însă deplină sa neatârnată.

În ce privește ideile și întreg procesul de prămenire politică, sulevată în coloanele acestui ziar în timpul din urmă, țin să declar că eu nu intru în aceste discuții, ci discuția o las competenței legitime a d-lui Octavian Goga, a autorului «Părerilor libere» și competenței redacției acestui ziar.

Nu pot, însă, să nu dau expresie părerii mele, că toată «acuza» și «alarma» ce o dă acum «Drapelul» împotriva «Tribunei», are caracterul unui odios atentat îndreptat nu numai împotriva ziarului «Tribuna», ci și împotriva tuturor instituțiilor românești, create și susținute de noi cu jertfe mari, alături de «Tribuna». Avem însă nădejde că cu ajutorul lui Dumnezeu vom scăpa și de aceste atacuri.

Ca încheiere, în ce privește «bănuiala» — pe care «Drapelul» nici după o «pândă» atât de îndelungată n'o poate „suprima” — anume că din partea acestui ziar s'ar pregăti o dezertare și tradare, — în conștiința mea de român și om de cinste mă țin mult mai presus decât să intru cu „Drapelul” în orice discuție asupra acestui punct. Ajunge să declar că cu aceiaș dreptate cu care dl Dr. Valer Branisce mă bănuiește că aș fi în stare să închin, pe față sau în ascuns, ziarul „Tribuna” d-lui vicar Mangra, — cu aceiaș dreptate aș putea să-l bănuiesc eu pe dl Dr. Branisce că ar fi în stare să fure lingurile de argint de pe masa d-lui Episcop Cristea.

Primiți, vă rog, etc....

Dr. Nicolae Oncu.

Clericalismul și biserica română.

— De un vechi bărbat politic al nostru. —

În trecut soarta preotului român era legată de soarta poporului român; reciproc, unul era avizat la celalalt și cu cât prospera și se întăria poporul în parohie, cu atât se îmbunătățea și starea materială a preotului. Aceasta strânsă legătură între preot și între poporul credincios a susținut și apărat biserica noastră contra persecuțiilor din timpurile trecute.

Acum însă se vede că împrejurările schimbă pe oameni. E un vechiu proverb că timpurile schimbă moravurile. Acum se poate observa că de când s'a introdus congrua — salarizarea parțială a preoției din partea statului — o parte a preoției noastre începe a se interesa mai puțin de soarta și de prosperarea parohienilor săi — începe a căpăta poftă de a se organiza pe bază clericală.

Să nu uite însă preoțimea română — de ambele confesiuni — că simțul religios, până acum încă neatacat, al poporului român, a pus-o pe dânsa în situația congruistă de azi, deci să țină cont de acest simț și să nu-l vatăme. Să nu uite apoi, că clericalismul (organizarea preoției ca castă separată, cu prerogative în spirit de dominațiune) e la poporul român un fenomen străin, în absolut contrast cu trecutul bisericii noastre și cu vederile poporului român despre instituțiunea bisericească. Să nu treacă cu vederea că clericalismul, dacă s'ar introduce în biserica noastră, ar deveni un factor distrugător și că tocmai ca la alte popoare — ar produce și la noi ură față de preoție, cece ar fi un adevărat dezastru pentru biserica noastră.

Poporul român — de ambele confesiuni — a privit până acum biserica ca o instituțiune ocrotitoare și mângâitoare și cu pietate moștenită din generație în generație a și ținut la biserica sa. Atitudinea clericală îndolentă a preotului față de binele și prosperarea credincioșilor însă poate să aducă cu sine devalarea vazei și slăbirea puterii atrăgătoare a bisericii în popor, poate produce o răceală, o înstrăinare față de biserică. Din antipatie față de preotul clerical și congruist poporul nu va mai cerceta biserica și văzând cu timpul că preotul absolut nu se mai interesează de binele și prosperarea lui, poate urma neglijarea, totala părăsire a bisericii, ca a unei instituțiuni ce nu se interesează de existența credincioșilor. Atunci e pierdută și congrua și preotul, cu clericalismul său cu tot, căci numai până atunci e lipsă de preot, până până când în parohie trăiește un popor credincios, cu bunăstare materială și cu prosperitate economică, aceste fiind condițiunile cari îl leagă de pământ și de tradițiunile trecutului. Când credincioșii sărăcesc, iau

lumea în cap și se respiră, atunci înceată lipsa de preot. Trăim timpuri, când biserica numai așa va putea avea putere atrăgătoare, dacă va lucra în mod învederat pentru binele și prosperarea credincioșilor săi și aceste timpuri o să dureze și în viitor.

Deci prelații români — de ambele confesiuni — precum și cei cu poziție mai înaltă în biserică, să vegheze ca clericalismul să nu intre în biserica noastră și că biserica — pe lângă cultivarea simțului religios-moral, — să promoveze și bunăstarea culturală și economică a credincioșilor, căci numai așa poate deveni un factor indispensabil în lupta de existență a credincioșilor săi, și numai așa își va asigura biserica existența sa proprie.

Eu așa cred, că preoțimea română n'are lipsă de organizare clericală, pentru că cunoștințele preoțești și le poate completa și valida în conferențe preoțești; cunoștințele culturale și literare și le poate completa și valida în societățile noastre literare-culturale, iar interesele materiale și economice și le poate promova în legătură cu promovarea intereselor economice ale credincioșilor săi, cărora are să fie drept exemplu și conducător.

Unde forma de guvernare a statului e constituțională, adică bazată pe reprezentarea poporului, care susține statul, acolo voia poporului se validează prin alegeri de reprezentanți; alegeri la comună, alegeri la municipiu (oraș și comitat), alegeri pentru dietă; și congrua are însușirea de a atrage la alegeri o parte mare a preoției în sfera de influință politică a guvernelor.

Dar pe lângă toată însușirea ei de a face din preotul congruist sprijinitor al politicii guvernelor, cred că congrua n'o să aibă o viață lungă. De o parte, fiindcă cu progresul cultural general o să ajungă și credincioșii bisericii preotului congruist la o treaptă mai înaltă de cultură, și o să facă politică și o să meargă la alegeri fiecare după capul său propriu, și nu după capul preotului congruist, iar preotul congruist o să rămână atunci izolat, părăsit și sprijinul ce dă azi politicii guvernelor își va pierde orice însemnătate; de altă parte, nu o să aibă o viață lungă congrua, pentru că nici statului nu-i e permis a pune dări și sarcini pe popor până la infinit, căci cu timpul dările devin nesuportabile și produc sărăcie, iar sărăcia produce emigrări și eventual tulburări, și pentru că conducătorii statului de multe ori sânt siliți a se acomoda împrejurărilor.

Întreb —, cetit-a preoțimea noastră exozeul, ministrului de finanțe Lukács, cu care a prezintat în Octombrie proiectul de budget pe anul 1911? Lukács între alte legi a citat și legea despre congrua și cea despre ajutorarea școlilor confesionale, ca fiind legi scumpe, cari apasă ca o lavină asupra budgetului statului și a spus că budgetul mai cu samă prin legile din timpul coaliției (vezi vorbirea primă a lui Hie-

ronymi, în cercul său electoral) fiind tare încărcat, (cam cu 150 de milioane de coroane anual, mai mult decât înainte de coaliție) se anunță de pe acum timpul, când bugetul statului nu va mai putea suporta congrua și ajutorul școlilor confesionale.

Să nu uităm apoi că ideile reforma oare de comun vin dela popoarele din apusul Europei, la cari, — până aproape de granițele Ungariei, — a și încetat deja ajutorarea bisericii din partea statului, și deducând din timpurile trecute, trebuie să concludem, că ideile de separare a bisericii de câtră stat vor câștiga teren în scurt timp și în Ungaria.

Urmarea se poate prevedea de pe-acum: încetarea ajutorării bisericii și a școlilor confesionale din partea statului, căci legile se abrogă foarte ușor. Congrua deci nu poate să aibă o viață mai lungă.

Acum se naște întrebarea, că ce avem noi de făcut, pentru cazul când susținerea bisericii și a instituțiilor ei culturale vor ajunge iarăși în exclusivă sarcină a credincioșilor bisericii? căci biserica a cărei viață e strâns legată de viața poporului nostru, trebuie susținută, instituțiile ei culturale și școlile populare trebuiesc de asemenea, pentru că lipsa școlilor periclitează existența bisericii: Dotațiunile pe întreaga linie, începând de sus dela episcop, până jos la preoțime și învățătorime, trebuie totdeauna să corespundă împrejurărilor timpului.

Districtul bisericii calvine din partea dreaptă a Dunării, în sinodul său general din anul trecut, a avut prevederea să roage pe conducătorii bisericii, să grijască de crearea și adunarea de fonduri și fundațiuni pe sama bisericii, pentru că biserica cu instituțiile ei culturale, numai din contribuțiile anuale ale credincioșilor nu se mai poate susține, și să nu se razime pe ajutorul de stat.

Iată Ungurii calvini ne indică și nouă calea, ce avem de făcut. Nici bisericele române — cu instituțiile lor culturale și cu școlile lor confesionale, nu se pot susține

numai din contribuțiile anuale ale credincioșilor, iar în ajutorul statului să nu ne punem speranțele, căci acesta nu poate dura mult. Fără amânarea să începem deci și noi să adunăm fonduri și fundațiuni pe sama bisericii, *pentru-că numai averea proprie a bisericii (a dieceselor și a comunelor bisericesti) e sigură și stabilă pentru totdeauna.*

În mod automatic aproape ne-am obișnuit să zicem că sântem săraci. Aceasta nu e adevărat. Ar fi timpul suprem ca să încetăm odată cu astfel de fraze.

Cu sărăcia lamentează numai cerșitorul, care nu se rușinează a trăi din sfărâmurile aruncate de alții. Pentru un popor care poate și voiește să muncească și are minte sănătoasă, e o rușine sărăcia. Și dacă unele părți ale bisericii sânt mai sărace, organismul bisericii, ca reprezentantul și conducătorul întregului, trebuie să adune dela părțile mai tari ca să poată ajuta pe cele mai slabe.

Biserica romano-catolică a introdus celibatul și a făcut acest lucru în scopul ca preotul neavând familie, să-și poată jertfi activitatea întreagă în folosul bisericii, și acest canon a avut și partea sa bună, căci preoțimea romano-catolică, îndrumată și instruită în această direcțiune, și-a impus datorința de-a grijii, nu numai de înmulțirea credincioșilor, ci și de întărirea în avere a bisericii sale.

De acest spirit condus, preotul romano-catolic, a știut — atât în trecut cât și în prezent, cu binele și cu frumosul, să sfătuiască și să capaciteze pe credincioșii săi, mai cu seamă pe cei cu avere și fără familie a nu-și uita de biserică, a face fonduri și fundațiuni pe seama bisericii. Acestei mentalități, de a achiziționa pe cale cinstită și permisă averi pentru biserică, are biserica romano-catolică în cea mai mare parte să-și mulțamească colosală ei avere și situația ei de cea mai bogată biserică din lume, iar acestei bogății are să-i mulțamească vaza și puterea ce o are azi.

Biserica orientală n'a introdus necăsătoria preotului, și bine a făcut. Chiar și susținerea văduviei preotului e nenaturală și păgubitoare și pentru preot și pentru biserică, și se derivă dintr'o explicare și aplicare greșită a canonului despre căsătoria preotului. Cu toate astea însă preoțimea română poate să învețe mult dela preoțimea romano-catolică ce privește modalitățile de a agonisi averi pe seama bisericii.

Mii și mii de averi de ale credincioșilor bisericii noastre, precum și de ale multor preoți s'au prădat și mâncat, și preoțimea noastră — în lipsa de instrucțiune și îndrumare — n'a știut să se îngrijească ca și biserica să ajungă la ceva. Dacă numai o parte a acestor averi, pie dute și mâncate de oameni nedemni, s'ar fi dat bisericii, fie prin act de donațiune, fie prin act de fundațiune, fie prin testament, n'ar fi azi avizată la ajutor.

Să nu întârziem a pune în lucrare și a populariza această modalitate, de a aduna averi pe seama bisericii, *căci numai averea proprie asigură existența și independența bisericii.*

Mă turisiri preț oaze. Comitele Khuen-Héderváry facuse d-unăzi, în comisia financiară a camerei, declarația că în cazul unei reforme a sistemului administrativ comitatens, una din schimbările ce va introduce va fi numirea din partea guvernului a funcționarilor. Vglentă ca întotdeauna *Buda-pesti Hirlop*, pare a fi descoperit în această declarație tendința de centralizare a administrației, face următoarele constatări, vrednice de toată recunoștința:

Nouă cari eram aderenți și centralizării ei administrației, rezistența națională ne a silit la punctul de vedere original și am devenit aproape cu toți municipalisți. De altă parte însă, introducerea votului universal secret, fie și în forma cea mai domoasă, ne ar face nepărat să ne întoarcem în tabăra centralizatorilor. Ba mărunsim chiar, că în cazul ănd — cu prețul sacrificării votului

FOIȚA ZIARULUI "TRIBUNA"

Pașini uitate.

Emanoil Kretzulescu.

— Politiciani și oameni politici. —

I. Politicianul.

Omenirea poate fi împărțită în trei clase: oamenii cari produc, acei cari distrug, și paraziții.

Când vorbim de oamenii cari produc, ne gândim imediat, și cu drept cuvânt, la toate breslele de lucrători, cari prin munca lor titanică transformă solul și subsolul în aur, la meseriași, la industriași, la savanții cari pregătesc calea invențiilor folositoare, la inventatori, în fine la acei cari, în lupta lor contra materiei, împart la înfinit puterea omului, supunând, îndreptând, orânduind, ordonând și împărțind forțele naturii.

Oamenii cari distrug, aparțin unei singure specii, așa numită a războinicilor sau cuceritorilor. Pentru aceștia sunt unii puri distrugători; astfel: Atila—Djenghiz—Khan, Tamerlan. Alții fac în același timp în cari distrug; astfel: Caesar, Carolcel-Mare, Napoleon. Dar binele pe care îl fac omenirii marile genii militare, este totdeauna unit cu răul. Secerătura pe care o fac, oricât de bogată ar fi, e totdeauna udată cu sânge și cu lacrimi.

Cât despre *paraziți*, se împart într'un mare număr de genuri și specii: iarba rea nu cere

nici îngrijire, nici teren favorabil, pentru a se întinde și prospera.

O clasificare a paraziților e foarte grea: sunt atât de diferite modurile de a nu fi folositor semenilor tăi! Nu vreau ca să vorbesc azi decât de o singură specie — și poate cea mai rea, — aceea a paraziților politici, pe cari în vorbirea comună îi numim *politiciani*.

Înțeleg prin *politiciani*, nu pe toți aceia cari se ocupă cu politica, dar pe acei cari nu se ocupă decât cu ea, și într'un chip prea vanitos, al norocului și influenței personale. Acela care ia parte la gestiunea afacerilor publice, cu scop de a îmbunătăți situația economică, intelectuală și morală a concetățenilor săi, acela nu e politician în sensul defavorabil al cuvântului, pentru-că e contrarul paraziților.

Tipul politicianului nu e nou în antea Grecia, se numea *demagog*. Cuvântul, la Atenieni, înseamnă acela care favorizează sau provoacă excesele democrației.

Piaton, în *dialogurile* sale, ne înfățișează portretul demagogului din timpurile sale, portret care nu s'a învechit până astăzi, și a cărui culori și trăsături sunt departe de a părea șterse. În cartea a VIII-a despre *Republică*, îi compară cu trântorii, cari nu fac miere, dar cari sunt totdeauna doritori de mierea altuia.

Aristofan, în calitatea sa de autor de comedii, sau mai ales de satire, întrece chiar portretul schițat de Piaton.

În piesa numită *Cavalerii*, Demosthene caută un demagog, pe care să-l opună faimosului Cleone. El pune mâna pe un cârnățar, care se distrează din rolul pe care vrea să-l facă să joace. Ascul-

tați acest dialog, și gândiți-vă că a fost scris în anul 425 înaintea erii creștine.

Cârnățarul: Spune-mi, cum un negustor de cârnați poate deveni un om mare?

Demosthene: Dar tocmai asta-i. Tu vei fi mare, pentru-că ești o lichea fără rușine, un copil al halelor.

C.: Nu mă cred în stare de a exercita puterea.

D.: Ei! ce Dumnezeu! de ce nu te crezi în stare? Așa părere ai tu despre tine? Să vedem. Ești de familie bună?

C.: Nu! pe legea mea, foarte rea.

D.: Copil ăsfățat al naturii! toți se unesc pentru a-ți asigura mărirea ta.

C.: Dar n'am primit nici o cultură. Nu știu decât să citeșc, și încă prea rău.

D.: Ceeace poate să-ți strice, e că știi aproape să citești. Demagogia nu vrea un om cult și cinstit; îi trebuie un prost și o pușlama. Dar nu lăsa să-ți scape acest dar al zeilor, pe care ți-l prezice oracolul.

C.: Mi l prezic oracolele? pe onoarea mea! Nu pricep că a-și fi capabil să guvernez un popor.

D.: Nimic mai simplu continuați meseria. Critică și încurcă afacerile statului, ca atunci când faci cârnați. Pentru a atrage poporul, dă-i vre-un lucru care-i place. Tu ai tot ce-i trebuie unui demagog: o voce teribilă, o natură răutăcioasă, și o vorbire ca la hală. Tu ai tot ce-ți trebuie pentru a guverna Haide, ține o coroană, fă o lăbașune zeului stupidității, și gândește-te ca să te lupți strănic.

Azi, noi nu sântem la fel cu cârnățarul. Trebuie să recunoaștem că majoritatea politicianilor con-

universal și secret — chestiunea aceasta va să devie a toată: noi vom cere un compromis între reforma electorală și între cea administrativă.

Pentru că noi nu temem parlamentul de nici un soi de reformă electorală. Se poate, ba e și probabil, că în cazul unei reforme absolut radicale, parlamentul ungar (înțelege »unguresc«) s'ar grupa după partide naționaliste, dar chiar și în cazul acesta, unghureștii nu avea o majoritate atât de covârșitoare, încât nu se va putea încerca nimic împotriva ei. Nu temem deci parlamentul, nici chiar de reforma cea mai generală și cea mai secretă. De altă parte însă o asemenea reformă ar pune într-o situație de desperare zecă până în douăzeci de comitate, în care ar trebui să amuțescă glasul națiunii. Iar în acest caz rămâne o singură apărare, — aceea a centralizării administrației, cu funcționari numiți.

Mărturisirile acestea sânt prea elocvente decât să mai trebuiască să le comentăm. Noi știm de mult, că o singură pornire prezidează la alcătuirea legilor și reformelor în țara asta, aceea a urei seculare pentru națiunile nemaghiare. În venul acestei uri sălbatice, care țintește strivirea noastră, se vor împotomi și în viitor orice reforme publice și zadarnic ar încerca guvernele să ne rătăcescă asupra adevăratelor lor intenții și tendințe. Credințele atât de »neînfricate« ale ziarului »B. H.« ne vestesc însă totuși, înțelesul mare al adevărului luptelor noastre, care trebuie să biruască.

Sedința camerei. Discuția la îndemnitate, din cauza sărbătorii romano-catolice de ieri, s'a continuat numai azi. Din partea opoziției a vorbit juriștul *Justh Janos*, cerând între altele, lămuriri pozitive asupra reformei electorale plătite guvern. A urmat un anumit *Kún Béla* îngrugând fraze uzate; pe urmă guvernamentalul *Mikosevics*, bătând recordul de plitiseală. Tot pentru ședința de azi e anunțat la cuvânt și contele *Apponyi*, dar nici el nu e așteptat cu mult interes decât oicare dintre mulți obscuri ai parlamentului ungar.

La chestia bibliotecilor.

De Constantin Lucaciu.

În opera minunată și măreată, în lucrul uriaș de a ne clădi pe ruinele temelitului dărâmat templul libertății noastre politice naționale de multe mijloace și modalități ne putem folosi, dar cele mai de frunte și neapărat de lipsă sânt acele ce le dă știința și cultura.

În luptele grele de veacuri, ce le au purtat națasti noștri mai mult pentru existență și conservare decât pentru progres, a figurat tubirea ghei și a furtunii, în nex cu conștiința unul trecut glorios și cu nădejdea într'un viitor mai prețios. Brațul și puterea brună încă au fost un magazin, și încă cel mai bogat, de mijloace de apărare și conservare. Azi însă toate acestea sânt fără efect dacă nu s sub conducerea luminoasă a culturii, înțeleg cultura națională proprie.

Mijloacele, instrumentele luptei veacului în care am intrat și și ale celor viitoare sânt și vor fi peana și cârțile. Drept și mare adevăr a spus marele nostru Tichideal, când înainte de asta cu o bună sură de ani a zis și scris cu suflet profetic: »Minte, mărtașă nație, minte, și mai aleasă nație n'a fi sub soare ca tine« — refrenul căror cuvinte este proverbul ce zărnice și în toate laturile românești s'aude »al carte, și partea« — Ce bogat tesaur de adevăr și îndemn!

Ni se umple inima de justă mândrie națională și și de mare nădejde când știm și vedem că o mare și puternică parte a neamului nostru, frații din liberă Românie, unde răsare și al nostru soare cu tural, fac din an în an pași tot mai mari, progrese din ce în ce mai însemnate pe terenul cultural, prin urmare pe toate terenele vieții; în tocmă ne înbușă mersul progresiv al fraților noștri din mândra Bucovină și când auzim sau vedem câte o veste mai bună și despre cel de sub jugul moș ovit sau fanariot, ne tresare inima de plăcere. Căci ori cum, sau em d. j. una și nu se mai poate fărâmița unitatea noastră genetică culturală — nu, în veci mai mult!

În același grad se bucură și el de noi de progresele noastre culturale. În zărlar! Sântem »dol o h într'o lumină, doi brazi într'o tulpină«.

Și oare de ce?

Fă ut-am și noi, în ciuda tuturor piedecilor și opresiunilor ce de veacuri ni s'au făcut, — progrese și încă foarte considerabile.

Sântem — adevărat — în foarte grele timpuri și împrejurări, dar nu ne spărim și cu atât mai puțin vom despră: viitorul ni e înainte, foarte curat, mândru și fumos.

A dat dovadă poporul românesc, dintre Tisa și Carpați că știe și i harnic la trântă și cu armele moderne și am ajuns să fim azi considerați, să fim socotiți drept factori în viață și că nu mai pot holăi de noi fără noi, ca în trecut. Și i progres acesta în răsăritul de când a decretat adunarea de pe câmpul libertății, că liber și egal vrea să fie și Românul, alături de ceilalți concetățeni ai săi, în patria sa.

Nime nu ne mai poate împiedeca și reținea azi dela lucrul măreț ce ne stă înainte: »clădirea templului libertății vieții noastre naționale«; cum ne-a spus marele Bunea.

Și-le vom clădi.

Fundamentul acestei clădiri sânt cărțile.

De și e încă tot mare numărul analifabecilor la poporul nostru românesc tot nu l așa de exorbitant de mare cum statisticele noastre regnicolare vreau să l arete. Știm cum și pentru ce se fac la noi statisticele așa cum se fac.

Adevărul e că nu cetim cum și cât ar trebui.

Și nu pentru aceea nu cetește Românul că nu știe și nu că doară n'ar vrea, nu. Nu cetește fiind că în împrejurările în care se află n'are ocaziune, n'are cărți și nu i se dau.

E dornic Românul de carte și o crede un lucru mare și bun și când dă de câte una o iz, o cetește cu dor, o soarbe, o mănăca chiar! Vina neglijenței de a a celui Românului este mai mult în situația în care trăiește, în condițiile lui de viață. Nu vreau să scuz nepăsarea și desinteresul ce este dertul de mare în noi dar prima cauză primordială o găsim în situația noastră fatală.

Acum când cu atâtă căldură să agită chestia culturală, celitul, chestia bibliotecilor, când reuniunile și publicistica noastră sânt preocupate de aceasta foarte ponderoasă chestie, vin și eu să mi spun cuvântul modest și zic că Doamne ușoară l de resoluți această chestie și minunată în urmări după modul cum contemplez eu soluția ei.

Poporul de rând nu cetește că n'are și nici nu știe să și procure cărți, iar intelectuali pe lângă aceste cauze sunt și nepăzitori, sunt îndolenți. Exercițiunile nu mai confirmă aserțiunea. Ba vedem chiar și păcate, și anume că dacă și cumpără cărți și cetește, acele sunt de obicei străine și numai puține sânt românești. În cea mai mare parte cocorțele și doamnele noastre cetesesc literatură străină, întocmai cărturarilor noștri. Pentru ce? Nu pentru că au Români și Românce rele, ci pentru că n'avem bibliotecă publică, pentru că n'avem librării suficiente, pentru că n'avem colportaj al nostru.

Îți vine în tot anul, cel puțin odată un colportor — jdan de obicei — să vede că l rentabilă ocupăunea — și și ofere că și, dar nu ro-

timporani sânt dintre bacalaureați. Adăugăm că destui dintre ei ar fi capabili, dacă ar vrea să se dedea muncii, de a exercita o profesiune folositoare statului. Ce motiv secret i-a împins de a alege această meserie sterilă pentru toți, afară de acela care o exercită? Voi îndrăzni să spun tot adevărul asupra acestui subiect delicat, și îmi voi permite chiar de a întreba conștiințele, și, cum spune în Sf. Scriptură, voi pătrunde în rinichii contemporanilor mei. Se poate foarte bine ca să te faci politician, mai ales fiindcă această profesiune e aceea care pune în relief mai repede pe omul său, și îl duce foarte repede, dacă nu la glorie, cel puțin la cunoștința tuturor.

Trebuie să 10—20 de ani de studii teoretice și practice, pentru a deveni un chimist sau un inginer; nu poți ajunge, înainte de 40 de ani, să li un doctor, un pictor sau un sculptor renumit; și chiar în materie de croitorie și cizmărie, nu poți ajunge dela început să croiești frumos un pantalon, sau să faci o fr moasă păreche de ghete Alffel e în politică. O semi duzină de articole de gazetă, în care miniștrii să fie foarte simplu tratați ca niște mizerabili și hoți infami, va face din acela care le va semna un deputat în 6 luni, și cine știe? Poată un înalt funcționar în anul următor. Observați că li e foarte indife-

rent bravului nostru politician, de-a se ocupa cu chestiuni administrative, economice sau financiare. Nu e el, în mod egal, propriu pentru toate, pentru că nu e propriu pentru nimic?

E dintre acei cari potolese sau stărnesc conflicte internaționale, în mai puțin timp decât ar face un brelan de azi, cari rezolvă printr'o formulă și aranjază problemele constituționale printr'o singură gândire.

Poți să-l întrebi: de omui re scribe et de quibusdam aliis. Nu va fi niciodată, în fine, încercat sau nesigur. Ezitarea e bună pentru oamenii cari au comis prostia de a studia o chestiune; căci vom vedea diferitele părți ale problemei, și pentru și contra, și obiectuși ale răspunsuri. Dar când n'ai studiat nimic, pentru ce să eziți? Nu are mai mare dreptate de-a se decide pentru negație sau afirmație. Fericitul politician alege deci cu o perfectă libertate a sufletului, urmări interesesele, urmărind relațiunile, câte odată încercând, la noroc sau întâmplare. Și când a luat o cale, o ține, pentru că n'are nici un motiv de-a o schimba, și vorbește, gestuiează, merge drept înainte, și ajunge și când a juns, ori și ce opinie ar avea de el însuși, e mirat acum de ceea ce nu a fost mai greu decât asta.

lată politicianul.

E în toate veacurile, în toate partidele, în toate țările.

II. Omul politic.

Adevăratul om politic e cu totul diferit de politician, omul acela care e demn de numele de om de stat. Acesta s'a preparat de mult ca să fie folositor țării sale, petrecându și tinereța. nu în trândăvie și în lupte sterile, ci în studii speciale: înainte de-a vorbi și a face, se dedă la cunoașterea antecedentelor istorice, stărei sociale actuale, resurselor și nevoile mediului în care s'a născut și unde trebuie să trăiască, și să și desfășure activitatea sa de om și cetățean. De când a intrat în viața publică, a înțeles politica nu ca o cale prea scurtă puntru a ajunge la onoruri și bogății, dar ca pe știința care își propune să stabilească în modul cel mai demn raporturile dintre Stat și indivizi. S'a deprins să subordoneze propriul său interes și să nu aibă în vedere, în toate chestiunile particulare, decât binele obștesc. Fără îndoială el aparține unui partid, căci nu poate altfel, căci, în toate țările libere de când te dedai politicii, e necesar ca să te înscrii într'un partid sau altul. Dar spiritul sectei sau grupeii nu l orbește niciodată, când e

Czillér Imre

mare prăvălie în Oradea-mare-Nagyvárad.

Recomandă om. proți, învăț tori și publiciști în eligent următoarele mărfuri din prăvălia sa: materii de modă femeiească, mărfuri de modă bărbătească, pânze, albituri, trusouri pentru mirese, covoare, perdele olapone, învalton pentru pașuri și masaie, coșap, mănuși, îmbrăcăminte de desubt sistem Jäger, specialități de lucruri de mână, ate pentru brodat și împletit, mărfuri de pieie și otel, mărunțuri. — Pachetele postale prst-20 cor. se expediază francat.

Asortiment bogat!

Prețuri letine fixe!

mănești. Ești în oraș, treci pe lângă librării — și sunt și în cele mai mici, — vezi cărți multe, bune și frumoase, întri, și n' ai de unde cumpăra de ale tale, românești, deci cumperi — căci te face să cumperi, — străine. Ai împrumuta din bibliotecă. Unde? În bibliotecă românească? — Dar ai la înțemână bibliotecă străină de ale reuniunilor, Institutelor, casinelor și ale librarilor, — așa numitele biblioteci de împrumut, unde pentru preț bagatel capeți cărți de citit.

Și ai aduci cărți românești tot prin comandă pe cale postală, tot cu incomodare și tot cu cheltuieli — îți trebuie o adevărată dedicație. Deci te lipsești de ele. Le ai pe cele ce îți s' a îndemână.

Și eu totuși zic că Doamne ușor este să ai și să citești cărți: literatura la națională.

Putem avea, și și trebuie să avem, în scurt timp și deodată ca din senin, peste două sute de biblioteci publice, biblioteci considerabile, bune și puternice și de toate trebuințele. Putem ajunge ușor cu toții, — intelectuali ca și poporul de rând, — la cărțile de trebuință, la cărți bune, frumoase, folositoare și de ale noastre; ba vom putea mulți ale avea chiar și în posesiune, în proprietate, îmbogățindu-ne bibliotecă, mică, mare, crete cum o are pân' acum.

Nu este ținut locul de Români unde să n' avem băncile noastre naționale. Sunt deja peste 200 și acest număr cu timpul va mai crește încă. Fiecare comitat are nu numai una. Este comitat unde sunt deja 5-6-8 bănci românești cu capitale de sute de mii de coroane, cu atâtea fonduri de rezerve și cu venitul considerabile. Toate își au ca scop înalțarea și progresul poporului român « spre folosul » căruia s' au creat și instituit. Trebuie să recunoaștem marile și multele merite ce și le-au câștigat și până acum instituțiile aceste economice financiare ale noastre, dar nu pot mai mult rămănea numai în cadrele acțiunii lor de pân' acum, nu, mai ales în împrejurările, în situația în care ne aflăm. Se impune azi în mod imperios ca alături de țintele materiale și să urmărim și țintele culturale.

Băncile sânt căutate de toți Români, și nu numai odată în an, fie ca membri în direcțiune sau comitetul de supraveghiere, fie ca creditori sau deponenți.

Acum să aibă toată banca românească bibliotecă sa bună, completată deopotrivă, pentru intelectuali și pentru poporul de rând, ce folos uriaș ar putea să aibă tot Românul, cari ar avea la îndemână cărțile de cari azi, durere, este foarte, iar foarte lipsit.

Cel din partea locului le ar găsi în toate zilele și acasă; provinciaili când vin cu afaceri la

bancă sau la oraș, la « centru ». Și toți avem treburi în oraș, toți avem târguroșul sau « centrul » nostru, pe care-l cercetăm nu odată în an. Avem afaceri la « lege », la pretor, la notar, sau mergem la avocat, la medic, la farmacist, mergem să ne cercetăm băieții la școală, ori avem să mergem la neguțator sau poate sântem invitați la conferință ori consfătuire, sau mergem pentru a ne distra puțin — cel de pe sat. Și ni ar fi foarte ușor și pe îndelete să intrăm și la bibliotecă « noastră », să ne scoatem câte o carte, de n' am merge chiar și numai cu a rest scop. Și ar scoate unul fiecare tot ce i ar trebui, tot ce i ar plăce și tot ce ar afla. Ar citi săteanul și orășanul, ar citi preotul, învățătorul, proprietarul, ar citi avocatul, funcționarul, neguțatorul, industriașul, ar citi economul, plugarul, zilerul; ar citi soțiile și familia lor ar citi, românește tot Românul cu carte.

Și, Doamne, ce frumos lucru ar fi acesta și ce încalculabil în rezultate.

Acum cu sfârșitul anului, când toate institutele noastre financiare își fac bilanțul de gestiune, când nu peste mult se vor aduna direcțiunile și comitetele, pentru cenzurarea și compunerea bugetelor pentru viitor, când vor începe și adunările generale să-și spună cuvântul, să decidă toate, dar toate institutele noastre crearea bibliotecilor publice, destineze în acest scop, a um și în toți anii următori, sumele necesare pentru procurarea cărților și rechizitelor trebuincioase la bibliotecă.

Și va avea și poporul românesc din Transilvania și Ungaria, biblioteci ca alte popoare, cari se pot mândri, cu drept cuvânt, că- a pe calea progresului, în cultură, în civilizațiune și așa în libertate și fericire.

Că ce cărți să cuprindă bibliotecile? Toate și pentru toți și pentru toate. Dar mai înainte de toate să nu lipsească opurile istorice ale noastre, fără de cari cu greu vei avea o conștiință națională limpede și deplină. Aceste- a oglinda obârșiei, a trecutului, a gloriei a declinului și jerei noastre, dar tot odată și izvorul nădejdii și curajului pentru viitor. Trebuie să avem apol toate opurile românești de valoare din domeniul științei cât și din cel al literaturii beletristice.

Savanții și literații noștri vor și să compună lista cărților trebuincioase pentru aceste biblioteci publice, așa fel, ca să corespundă tuturor trebuințelor și așteptărilor cetitorilor, ale marelui public, iar conducătorii și direcțiunile băncilor să fixeze modul de folosință așa fel că cititul să aducă bibliotecilor și un venit material, bine înțeles tot pentru augmentarea și completarea lor.

Pentru folosirea și stricarea cărților s' ar putea stabili o taxă anuală, sau după bucăți — după

sistemul bibliotecilor de împrumut — iar pentru asigurarea cărților scoase s' ar lua dela fiecare împrumutător o garanție în poștă sau obligațiune, sau și un vadiu în numerar. Față cu poporul de rând — firește — ar trebui să se stabilească o procedură mai domoară pentruca răspândirea dragostei de citit să nu fie impledecată.

Când cineva ar dori să țină cartea pentru sine i- s ar da în preț procurării și s' ar da fără vorbă dacă se știe că se poate comanda alta în locul ei, ca bibliotecă, să nu fie lipsită de ea.

Și n' ar fi oraș, n' ar fi comună poate nici casă românească fără carte, fără lectură. Doamnele, domnișoarele, domni și domnișorii, țărani și țărăncile noastre, cu toții, ar citi cărți românești și le ar chiar cumpăra, dând ușor de ele.

Afară de bănci ar putea face acest lucru, și trebuie să i și fa — și bisericile cu o situație materială mai fericită.

Ar rămănea numai ca « Asociațiunea pentru literatura și cultura poporului român » să deie direcțiunea și statul său luminător. Ce avânt ar lua spiritul românesc și național, ce avânt literatura română și ce avânt mersul și progresul nostru spre cultură, civilizațiune și bunăstare!? S' ar zidi cu țările temelii templului libertății noastre politice naționale și n' ar mai fi Români « copiii ni-mănuie », ci fil dragi al genului românesc a care și ei să simte încă tot străin în țara a- ta.

La lucru deci și nu « ad grecas calendas ».

În zilele noastre, în secolul acesta al însoțitorilor, băncilor le revine rolul ce i- au împlinit în trecut singuraticii, cu suflet de purtare de grijă pentru popor.

Inchel deci adresându-mă, cu dorul întregului popor românesc după progres și lumină, către direcțiunile Institutelor noastre românești de credit și economii, lucrăți și faceți ca în curând sute de biblioteci publice și populare să reverse razele lor calde și binefăcătoare asupra întregului popor românesc dintre Tisa și Carpați, asupra acestui popor dornic de progres, și libertate. Dumneavoastră sântei zidarii Menole ai templului celui de mult contemplat și de toate veacurile dorit, al templului libertății noastre politice naționale, prin cultură, prin întemeierea bibliotecilor publice ale băncilor prin ce și circulația financiară s' ar mări considerabil, căci cu mai multă iubire le- am căuta știind și simțind că ne dau un folos spiritual, pe lângă cel material.

La lucru deci!

vorba de a sacrifica scăpării țării pasiunile unei grupe, pizmele sau ambițiile ei.

Această salvare e obiectivul pe care nu- l pierde în vedere, și pricepe că, pentru a atinge acest superior sfârșit, două condițiuni sânt necesare: le- a ținea cea mai mare seamă de relațiunile externe ale Statului pe care aspiră să- l guverneze, și în al doilea loc, a aduce în desbaterea politice interne adevăratul spirit de discuție, care, când luminează, pregătește concesiuni reciproce, și nu spiritul intransigenței, care duce la o amănare nedefinită soluția tuturor chestiunilor, re-luse la faptul că nu sânt chestiuni personale.

E necesar de- a pătrunde aceste două adevăuri, dacă el aparține unei mici și tinere țărișoare sume a noastră. El știe că o națiune de cinci milioane de suflete, așezată între două imperii egal de formidabile, nu trebuie să- și propuie nici un alt lucru în raporturile sale cu marile puteri, decât păstrarea independenței și întregității teritoriului său, că ea trebuie să- și impuie respectul celorlalte națiuni, nu prin arătarea unei forțe pe care n' o posedă, cel puțin în aceleași grad ca puterile vecine, dar prin atitudinea sa, pornită din prudență și demnitate. Știe, acest om politic, atât de diferit de politicianul intrigilor și aventurilor, că într' un stat de curând format, nu pot exista

partide constituite printr' o stare parmanentă de antagonism, după cum există la națiunile cari au la debit un lung trecut și tradițiile luptelor istorice.

Nu nesocotește, de altfel, că chiar în țările occidentale, cei mai eminenti oameni de stat și cari merită mult dela concetățeni, sânt acei cari au știut a se supune, uitând plăcerile personale, fie la reforme, fie la rezistențe necesare. Astfel e, că în Anglia, majoritatea reformelor, mult timp și în mod arbitrar reclamate de Whig (Nouii liberali), au fost realizate de un cabinet Tory (tori — conservatori), și că în Franța, după revoluția din 1830, cabinetul liberal al lui Cazimir Périer, a fost și rămăne și astăzi ca tipul guvernelor de rezistență.

Dacă acest om politic, al cărui portret am încercat să- l schițez, se află în opoziție, nu să gândește că e de datoria sa să insulte și să înjosească toate puterile publice, pentru singurul motiv că nu e el acela care le deține pentru moment; dar el înțelege că, în opoziție ca și la guvern, se poate munci pentru binele obștesc, dând exemplu de respectarea legilor, și ne pierzând niciodată din vedere acel principiu esențial al regimului parlamentar că opoziția trebuie să se considere, ea însăși, ca un instrument de

control, ca un friu sau ca îmbold, și niciodată ca o cursă.

Dacă ajunge la putere, dacă încrederea Camerilor și Suveranului, îl pune în capul guvernului, se înconjoară de oameni capabili și ajutoare folositoare, și nu de creaturi, cari n' au alt merit decât extrema lor blândețe și supunere. Știe să distingă financiarul și diplomatul, legislatorul și administratorul, și pune pe fiecare în locul de unde ar putea ca să aducă servicii statului. Adevăratul om de guvern face să se respecte instituțiile țării lui, și începe prin ale respecta el însuși; păstrează prerogativele Coroanei, ca și drepturile Parlamentului; dar pentru aceasta, e bine că n' a dat exemplu de a înjosi prestigiul Regalității, în timpul cât a fost în opoziție; e bine că a înțeles că prestigiul e o organizație pentru toți, liberali și conservatori, pentru că e semnul vizibil și sabia independenței naționale. În fine, prin faptul că s' a arătat respectuos legalității, și modest în atac, când era departe de guvern, a dat probă de același spirit de măsură și tact când dispune de toate mijloacele administrației, că ține în mâna sa majoritatea Camerilor, și poate compta pe ajutorul unei prese cinștite.

Intr' un cuvânt, la putere, departe de putere, la

Dési Mór

GLUJ—KOLOSVAR, str. Szentegyháza nr. 6.

vopsitor și curățitor chimic
de haine

Fabrica: str. Sörház nr. 1.

Vopsește și curățește după sistemul școale
de specialitate din Germania!

Specialist în vopsirea hainelor de doliu.

!! Dési vopsește, curățește !!

Conjurația împotriva „Tribunei“.

Arad, 9 Decembrie.

Campania împotriva »Tribunei« curge înainte cu toate armele minciunii, perfidiei, a calomniei și a mijloacelor vulgare și ordinare. De pe piedestalul principal la care ne năzuim să menținem discuția și de pe care nu o vom lăsa să lungească, ea este mereu târâtă de cei interesați în noroiul invectivelor și a locurilor comune, nădăjduindu-se, se pare, că tot n'ar fi dispărut încă era efectelor ușoare, cari la noi se câștigau cu tupeul, îndrăzneala și neobrăzarea.

La corul general s'a mai adăugat azi o voce. Ah, o voce simpatice, care mai lipsea pentru a se completa armonia. Este vocea »Telegrafului Român« din Sibiu, care saltă asemenea de bucurie că »Tribuna« a fost desaprobată pentru »nesocotitele ei atacuri în contra conducătorilor partidului național«. Bine că a venit și ea și încă țanc, la vreme, spre a spulbera singură, prin tovarășia ei onorabilă, câteva mici perfidii ce-și permite burghezul din Lugoj la adresa noastră. Acum mă rog, stăm așa, noi mangriști și — »Telegraful Român« și »Drapelul« naționaliști. Că-i »Drapelul«, săracu, de aci o începe: să reediteze acuza mangrismului împotriva noastră. Socotește, că e inepușabil capital aceasta chestie Mangra și cheltuieste din el cu o risipă, n'avem ce zice, principiară. Ascultați ce spune cu admirabilă lipsă de simț pentru comical situației sale:

»Atunci am zis cuvintele devenite celebre: *Să stăm la pândă!* (Azi primăvară, când directorul ei anșambra pe la Khuen, Jskabffy, pe la fișpani și vicșpani, pentru a-și asigura mandatul, când făcea alșverșuri cu cercurile din Bănat, cu cercul Saschei, cu fibrăul Corcan, precum își vor aduce încă cetitorii aminte. N. Red.) cari au supărat atât de mult pe cei dela »Tribuna« (!) încât necontenit încercau a ne troniza și batjocori pe cuvânt că stăm la pândă!

»Astăzi nu mai stăm la pândă. Astăzi acuzăm. Astăzi batem alarmă!

»După Mangra s'a desfăcut de »Tribuna«

guvern sau în opoziție, liberal sau conservator, sau sub ori care denumire ați vrea să-l desemnați, omul politic demn de acest nume nu e alt ceva decât un bun servitor al statului. Pentru a servi cauzei obștești, e gata la toate sacrificiile, chiar acela al popularității sale. Știind c'o să fie impopular din această cauză, este, cu siguranță, cea mai mare probă de patriotismul pe care îl poate da un om de stat.

»Vreau să vă plac, cetățenilor«, zicea un orator în Forul roman, »dar prefer ca să vă salvez«. A fost un om politic așa de impopular ca Bismarck în Berlin, în 1863, după ce a făurit, ca să zic așa, armele cari trebuiau ca să dea Germaniei unitatea sa, și a-i prepara mărirea? Cei doi oameni politici mai renumiți cari au fost în Franța după un sfert de veac, au fost cu siguranță Thiers și Gambetta. Dar, unul și altul de a-și compromite popularitatea lor, unul opunându-se în Iulie, 1870, la acea declarație de război care trebuia să fie atât de funest pentru Franța, al doilea despărțindu-se, după victoria republicei, de elementele anarhiste, de către cari fusese obligat, în altă epocă, de-a răbda alianța? Toți acești oameni, mari prin fapte diferite, au meritat astfel recunoștința țării lor, ceea ce valorează mai mult decât de-a cuceri, prin mijloace înșositoare, o popularitate trecătoare, în curind urmată de o uitare eternă.

Traducere de: Traian Gh. Dimitriu.

Brote și Slavici și o vreme părea că din întreaga presă română duce contra acestor apostoli tocmai »Tribuna« cea mai vehementă campanie.

Așa părea, dar și aceasta campanie gălăgioasă, care a locat deodată ca la un semn dat, era de tot suspectă. (Nici asta nu era bine! N. Red.)

Astăzi nu se mai poate suprima bănuțala, că mâna ocultă, care s'a înstăpânit asupra »Tribunei« îndreaptă cărma acestui ziar spre apele vechilor prieteni ai »Tribunei« Mangra, Slavici, Brote.

Nimic ca verbiajul acesta sec și gol nu denotă mai bine domnia frazei și a minciunii care s'a înstăpânit în viața noastră publică și împotriva căreia în mare parte se duce războiul de azi. Nu e oare caracteristică îndrăzneala d-lui Braniste? Il știm că astăvară *ne pândea*, cum o recunoaște, tocmai atunci când noi îl *prindeam* prin toate anșambrelle de ministri, fișpani și solgăbirai, de unde făcea politica națională. Acum ne acuză. Pe ce își întemeiază însă *acuza*? Spune că de săptămâni de zile nu mai scriem despre Mangra, Slavici și Brote nimic. Să-l întreb, că fost au oare aceștia de atunci în discuție, scris'a tot de atâta vreme »Drapelul« vreun cuvânt la adresa lor, ar însemna să-l iei încă-va în serios și pentru o deplasare a discuției pe care el o urmărește și atâta ar fi câștig. Răspunde de altfel la întrebarea aceasta la alt loc cel mai autorizat din partea noastră, dl Nicolae Oncu.

Mai are o mică infamie la adresa unuia dintre redactorii noștri, care s'a bucurat de o deosebită favoare și astăvară din partea »Drapelului« Spune că »Tribuna« ar avea regard față de Mangra pentru că acesta a exoperat directorului »Tribunei« amânarea pedepsei, ori chiar i-a pus în vedere grațierea.

Nu vor trece decât câteva zile și redactorul nostru vizat de calomnia asta își va începe pedeapsa de temniță ordinară pentru, care căpătase numai o scurtă amânare, în baza unui certificat medical. Calomnia se va infirma singură pe sine. De care nou caz Burdia-Birău vorbește deci »Drapelul«? Oare nu cu mai multă temeinicie s'ar putea vorbi despre indulgența deosebită de care se bucură »Drapelul« în vremea din urmă la procurorii maghiari? Este totuși multă neobrăzare să ne aducă nouă — și încă tocmai »Drapelul« — învinuiri »că am îndrepta cărma ziarului spre apele lui Mangra«, atunci când nu mai puțin de 17 procese ne stau în spate și când cel ce ne *acuză* este într'un mod, într'adevăr suspect, cruțat de atenția procurorilor. Este totuși o prea mare îndrăzneală să ne acuze de mangrism tocmai directorul »Drapelului«, care a făcut cea mai detestabilă politică de duplicitate și oportunitate la alegelele din urmă.

Cetitorii noștri ne vor scuza că în mod forțat, tîrîți, a trebuit să ne coborim la nivelul acuzelor și tonului chiar a »Drapelului« care nu putea fi lăsat fără răspuns. Nu-i va fi greu însă nimăruia chiar din vămășagul acestor incidente noi, ce se ridică mereu în discuție a înțelege intenția, care este de a deplasa chestia de pe adevăratul ei teren și a o rătăci într'un labirint de acuze, învinuiri, intrigi și calomnii spre a face să se vorbească despre toate numai despre *esențialul* nu. Digresiunea noastră de acum la obrăsniciile »Drapelului«, va fi evitată pe cât e cu putință. De astădată nu se putea. Fanfaronul din Lugoj prea își luase nasul la purtare. Și de altfel până ce nu se va clarifica în fața unui ju-

riu de acuzele ce i-s'au adus astăprimăvară în publicitate, îi vom tăgădui orice drept de a învinovați pe altul. Acuzatul este d-sa, ca să se știe!

Cronica dramatică.

— Teatrul Național. —

Reprezentarea s'gduitoarei tragedii a Regelui Lear pe scena Teatrului Național înseamnă un punct însemnat în evoluția primei noastre scene și un tribut de adâncă venerație față de cel mai uriaș scriitor de teatru pe care l'a avut lumea. Shakespeare face parte din lanțul, pe care vremea n'are să-l desfășoare niciodată, format de gigantii spiritului omenesc în frunte cu Homer, Eschyle, Dante... Printre volevozi inteligenți de pe pământ el ocupă locul lui Pan din anticitate, mult mai adorat decât Jupiter. Geniul său planază peste lumea întreagă și Eminescu a găsit o expresie fericită și justă când a spus că pământul s'a schakespeareizat. În opera lui a cuprins toată viața cu toate fețele ei. A lăsat să defileze istoria dela Coriolan până la Richard al III-lea și dela Iubii Caesar până la Hamlet al VIII-lea. Urletele geloziei le-a pus față în față cu melancolia lui Hamlet și cu neîntrecutul imn de dragoste ce se înalță în zorii zilei sub balconul plin de flori dela Verona. Și pe deasupra tuturor a risipit risul răsunător al lui Falstaff. Cu o intuiție neasemănător de profundă a înțeles vremurile din umbră și a adâncit conștiințele regilor și ale oamenilor de toate zilele cu o simțitoare dragoste și imparțialitate. Cu seninătatea unui zeu procedează el cu personajele sale. Fără să-i tremure mâna, dă fiecăruia ce i se cuvine; ridică sau doborâ, ucide sau înviază!

Afară de personajele principale din poezia lui mai e furnicarul acela de caractere de mână a două, toate deplin definite și trăind prin ele înșiși.

Și când viața reală l se părea prea strâmtă pentru geniul lui cu un gest sigur deschide porțile necunoscutului și invocă din adâncimi fantoma țalului lui Hamlet, umbra lui Banquo, zine, îngeri și fioroase vrăjitoare.

Din viața lui se știe puțin. A fost ca un riu ce-a curs pe sub pământ ca să țâșnească la un moment curat și umitor de puternic. Unii zic că tatăl său a fost măcelar, alții primar; e de puțină importanță. Ce se știe sigur e că Shakespeare a fost actor, a trăit în atmosfera teatrului poate mai plină de intrigi și de mizerii decât astăzi. Aici a trăit, s'a bucurat și a suferit acest geni-monstru, care a vorbit cum n'a mai vorbit nimeni pe lumea asta, care a urlat cu furie cu Malbet, Othelo, Richard al III-lea și a cântat cântec de cheruvin aiătura cu zinele și cu fecioarele lui blonde și sensibile ca florile albe.

De geniul lui nu se îndoaia nimeni dintre contemporani, dar se închinau cu toți bunătații lui de suflet. I ziceau: »dulcele Shakespeare! Doi a tori, camarazi, cari i-au publicat operele după moarte scriau: »Publicăm aceste lucrări dintr'un sentiment de datorie pioasă față de cel mort și numai ca să păstrăm amintirea unui atât de demn prieten și bun tovarăș cum a fost Shakespeare al nostru!«

În hora personajilor lui, bătrânul și nefericitul rege Lear ocupă locul de frunte, de unde — după expresia unui critic, — deside pe Hamlet și Iine pe Othelo în respect.

Povestea nefericitului rege e cunoscută. Își împarte averea celor două fete fățarnice și urgisește pe Cordelia cea cu sufletul curat; cade rob lingușirei și disprețuește sinceritatea. De aici toată dezvoltarea tragediei, toate nenorocirile ce cad pe capul bătrân al părintelui.

Aiătura de această acțiune Shakespeare mai pune și nefericirea lui Gloster, omul de bună credință, care cade în lațul uneltirilor lui Edmond, un bastard al său dintr'o greșală din tinerețe. Printr'un mare și ingenios meșteșug îmbină apoi aceste două acțiuni cu toate ramificațiile lor, cum s'ar îmbina ramurile a doi arbori crescuți aproape unul de altul.

Gloster e un om cuminte și normal. Prin vedere păcătuiește în tinerețe și în vedere a isbit la sfârșit. Își lubește pe bastardul dușman și urgisește pe fiul său natural, pe Edgar, care e forțat să fugă de acasă, să și schimbe glasul și por-

lui și să rățâcască prin pustiri de teamă să nu fie prins.

Lear a căzut în mintea copiilor dela început. Il vedem că cere o hartă ca să și împartă regatul. Nebunia lui apoi progresa până la furie, trecând prin toate fazele: neînțelegere, idei fixe, vedenii etc...

Greșala lui Lear e de raționament, a lui Gloucester de sentiment; amândoi la sfârșit sânt doborâți prin greșelile lor proprii.

Un singur om vede, înțelege și pătrunde greșala regelui, care și-a împărțit averea celor două fete; e bufonul. Iată ce îi zice lui Kent, omul afară din cale de cinești care vrea să mai revină credincios în slujba lui Lear: »Domnule, la mi căciula de nebun!

— De ce bufonule? întrebă Kent.

— Pentru că te ai dat de partea unuia care nu mai e la preț. Nu știi că cel ce nu zimbeste după cum suflă vântul, repede i'apucă gurașii? Na, la mi căciula!...

Și lui Lear îi spune:

— »Acum ești un zero fără cifră. Mai bine e de mine decât de tine; eu sânt un nebun, dar tu nu ești nimic! Cine nu-și pune deoparte nici coaje, nici miez, rău o pățește, căci rămâne flămând! Și-i moșule, pitulicea atâta vreme a hrănit puii cucului până i-au mâncat capul; și astfel s'a stins lumina și-am rămas prin întuneric!»

Da, întuneric! O noapte oribilă! Iată-l pe nefericitul bătrîn alungat de cele două fete, rățâcînd în pustiu cu bufonul lui pe-o noapte mai neagră ca iadul. Il apucă o furtună groznică care-i înghiașă sufletul și-i zburlește barba și părul cel alb. În mijlocul fulgerelor și trăsnetelor își plânge nenorocitul soarta și — coincidență înfiorătoare — găsește aci și pe Edgar fiul alungat al lui Gloucester, care aproape gol iese dintr'o colibă. Copilul alungat de părinte se apropie de părintele alungat de copii. E cea mai mare, cea mai puternică și cea mai îngrozitoare scenă ce s'a văzut vreodată! Aici Lear își împletește glasul cu urletele naturii și-și înfrățește nenorocirea cu revolta firei întregi.

»Nerecunoștința copiilor!« e furtuna ce se abate cu furie între timplile sale!

Ce pătrunzătoare sânt cuvintele lui când pe-o astfel de vreme își aduce aminte de săracii pământului: »Bieți nevoiași săraci! Pe unde veți i voi cari răbdați urgia acestei nemiloase furtune? Cum pot trupurile voastre nemăncate și apele voastre fără adăpost și zdrențele voastre fășiate și găurite să vă apere de-o așa manie vremii? Oh, prea puțin am cugetat la asta! nvață-te minte, măreție regală! Încearcă să simți tu ce simt nenorocirii, ca să le dai din prisoul tău, și să mai îndrepti astfel nedreptățile celui!

Și apoi în scena din actul IV-lea regele nebun pune următorul adevăr grosnic: »Prin haine zdrențuite se arată și cele mai mici vicii, dar cu tantile înblânțite se ascunde totul; sufiați orice acate cu o poșchiță de aur și asupra sulfii a reptății se frânge fără a lovi. Imbrăcați-le în drentze, și le găurește și palul unui pigmeu!»

Și mai departe îi spune lui Gloucester, care e orb cum e, îi spune după ce-l recunoaște: »Trebuie să ai răbdare! Plângând am venit pe lume. Știi bine că prima oară când miroslim aerul urlăm și păm! Să și spui o predică: Când ne naștem plângem, pentru că intrăm pe astă scenă de nenun!

Cordelia, fiica desmoștenită, aude de felul cum urorile s'au purtat cu tatăl lor și vine cu armata aneză în ajutorul bătrânului părinte. Armata aneză însă e învinsă. Lear și Cordelia sânt făcuți prizonieri. Cordelia e spânzurată în închisoare.

Și se sfârșește piesa, aducând Lear, nebun cu totul, cadavrul Cordeliei în brațe și înșirând vorbe neînțelese. Barba și pletele lui albe se amestecă cu părul ei blond și ca o pocăință ce s'ar ridica spre cer, bătrânul și răciul părinte își dă sufletul stringând în brațe corpul fetel urgisite pe nedrept.

Z. Bârsan.

„Astra” la Ceica.

— Indolența preoților și învățătorilor. —

Ceica, 7 Decembrie 1910.

Ni-se scrie: În cercul Ceica, în acest an s'a constituit un despărțământ nou al Asociației pentru literatura română și cultura poporului român. La constituire aveam mare speranță, că vom progresa și noi din acest cerc asemenea altor iubitori de neam și cultură, dar speranța tare ne-a amăgit.

Comitetul cercului abia a fost în stare să țină două ședințe regulate, pentru că membrii nu se prezintau la ședințe. Tot comitetul cercului s'a îngrijit ca să convoace adunarea generală. Prima adunare a fost convocată pe 26 Oct (8 Nov.) a. c. la care însă abia s'au prezentat 6-8 inși, așa încât nu s'a ținut adunarea.

S'a pus termin la a doua adunare pe 8/21 Noembrie, publicându-se noul termin și în »Tribuna«. Afară de aceia s'au trimis pe cale poștală 64 de invitații. La 18 domni preoți și învățători s'au trimis și »Apeluri« pentru înscrierea membrilor ajutători pe anul 1911, precum am fost recerțați din partea comitetului central al »Astreii« din Sibiu. Rezultatul a fost că la 8/21 Noembrie a. c. la adunarea generală a »Astreii« din cercul Ceica — s'au prezentat dnii Dr. I. Iacob, adv., Vasile Cartiș, mare proprietar, Nicolae Popa, Iuliu Pataky și Vasiliu Papp (trei preoți), de toți 5 inși.

E de notat că dintre cei invitați parohul gr. or. român din Ceica Vasile Lăpușnean în aceea zi s'a dus de-acasă și nu ne-a învredni nici la atâta ca să ia dispoziție să ne deschidă ușa bisericii românești din loc, deși în acea zi cade hramul bisericii. De alinierea d-nul preot fiind tâlmăclu la judecătoria regescă nu i convine a lua parte la mișcările culturale românești.

Di Alexandru Golea, paroh în Năneghleșel, în ședința comitetului central s'a angajat că ne va ținea o prelegere despre »Tovărășie« sau »Invoțiri«, dar nici la adunare n'a venit. De astm nte rea poate fi scuzat că e casier la »Hitelszövetkezet« din Dobrest, afară de aceia e ocupat cu o slujbă nouă numită »Fertöllenítő ör« pe românește »paznic de desințiere, cu care slujbă e încopată vizitarea curților de gunoarie în cinci sate din notariatul Năneghleșelului.

O slujbă laicală, foarte potrivită pentru duhovnic!

Despre ceilalți domni nu fac amintire. Nu mai amintesc numele celor 59 de Români cărora li s'au trimis invitațiile.

Străinii din Ceica ne-au judecat rău când ne-am prezentat la adunare abia cinci inși.

Acum rog onoratul public care citește »Tribuna« să judece asupra noastră, cum stăm cu această instituție a »Astreii« care este înființată de 50 de ani. Și la »Astra« nu este vorba de politică ci numai de cultură.

Iată o licoană adevărată despre iubirea de neam, îmbățărea literaturii și promovarea culturii poporului român. Cel 18 domni preoți și învățători nici atâta ostenează nu și au luat să ne retrimită »Apelurile«.

li rugăm pe calea aceasta s'o facă.

Unul dintre cei cinci.

Din străinătate.

Alegerile din Anglia. Din Londra se telegrafiază: Până acum sânt cunoscute rezultatele din 418 cercuri.

Au fost aleși:

- 147 liberali,
- 193 conservatori,
- 28 socialiști,
- 45 naționaliști (Redmond),
- 5 Irlandezi independenți.

INFORMATIUNI.

ARAD, 9 Decembrie n. 1910.

— Pentru școala de fete din Arad. Di Ioan Neamț, învățător în Sân Miclăușul-mic, și doamna Sofia Neamț au săvârșit din nou o faptă frumoasă îndemnând Românii cu inimă să contribuie cu obolul lor pentru școala de fete din Arad. Colecta de azi e a doua colectă făcută de ei. Primiască și pe această cale sincere mulțumiri.

Sumele sosite azi la »Reuniunea femeilor române din Arad și provincie« vin dela:

Colecta dnei Sofia Neamtu din Sân Miclăușul-mic: dela Vasile Crișan, S. Nicolai-mic 1 cor., Marta Ștefan, S. Nicolai-mic 1 cor., Pucheria Dumitroviciu, S. Nicolai-mic 1 cor., Sofia Patin, S. Nicolai-mic 1 cor., Gheorghe Iovin, S. Nicolai-mic 1 cor., Sofia Roșu, S. Nicolai-mic 1 cor., Pulcheria Vellu, S. Nicolai-mic 40 fil., Nicolae Sarț, S. Nicolai-mic 1 cor., Ioan Știrbu, Inv. Rostoci 2 cor., Iustin Neamtu, econom Rostoci 2 cor., Sabina Știrbu, Rostoci 1 cor., Melania Știrbu, Rostoci 1 cor., Sabina Bota, Inv. Rostoci 120 cor., Pavel Căpratu, comerciant Guravii 120 cor., Tuna V. Moșu, Hulmagel 1 cor., Ioan Dályay, Gurahonț 1 cor., Lazar Beată, Feniac 2 cor. Cor. 19-80

Nicolae Vellu din Buffalo, America de Nord a făcut între următorii emigrați colectă, încasând dela: Nicolae Vellu, S. Nicolai-mic 54 cenți, Arsenie Nichicu, S. Nicolai-mic 50 cenți, Nica Stărcin, S. Nicolai-mic 50 cenți, Vasile Marțan, S. Nicolai-mic 70 cenți, Chenta Lu. hiciu, S. Nicolai-mic 50 cenți, Paulina Perin, S. Nicolai-mic 50 cenți, Constantin Moșu și soția, 50 cenți, Ioan Stoicu, Arad 50 cenți, Andrei Iovanov, Arad 50 cenți, Petru Iovauov, Arad 50 cenți, Gheorghe Ludaș, Sria 50 cenți, Gheorghe Dumitru, Lipova 25 cenți, Nicolae Dumitru, Lipova 25 cor., Ioșif S. hremayer, Lipova 50 cenți, Franz Mokamul, Hudegkut 50 cenți. Dolari 7-20 adică coroane 35 (trezecișicinci).

Această sumă a primit-o din America di învățător Ioan Neamtu din S. Nicolai-mic, — care a transpus o apol »Reuniunii femeilor române din Arad și provincie«.

— Dare de seamă. La petrecerea ținută la 24 Octomvre (6 Nov.) în Soborșin, următorii domni au binevoit a supra solvi: D. Maci 6 cor., A. Taran 5 cor., I. Nișol, O. Fulea și V. S. Icalean 3 cor., I. Herbal, E. Pacurar 2 cor., I. Splnanțu, F. Crișan, G. Fărcaș, I. Turcu, N. Bogol, G. Vraclu, N. Neamț, Jurcoane, D. Pantoș, I. Musca, I. Ognean, G. Moldovan, I. Triponescu, I. Teodorovici A. Mircu 1 cor.

Din suma totală de 143 cor. s'a spesat 110 cor. iar venitul curat s'a dat pentru scopurile destinate. — E. Pacurar, paroh casier.

NB. Zece coroane au fost dăruite pentru fondul ziaristilor români.

— Populația Berlinului. Orașul Berlin după recensământul mai nou făcut la începutul lui Decembrie, are, afară de suburții, 2,180,000 de locuitori.

— Conflictul dintre Gheorghe al Serbiei și regele Petru. Ziarele de ieri aduc știrea că între regele Petru și fiul său Gheorghe a avut loc o ceartă vehementă din cauză că voiau să i trimită din Belgrad într'o garnizoană din provincie. O telegramă primită astă seară din Belgrad

Hadady György

prăvălie renumită de specialiași de modă pentru bărbați, Cluj—Kolozsvár, Má yás-király-tér 14.

Recomandă articlii de modă pentru domni, pălării și albituri de-o execuție foarte fină. Specialist în articole de modă englezească.

constată cazul în următoarele: Prințul Gheorghe a venit la palat și prezentându-se înaintea tatălui său a protestat contra trimerilor sale în provincie zicând:

— Armata și poporul e de partea mea și de va fi nevoie mă revolt nu numai contra fratelui meu Alexandru, ci chiar contra regelui.

La vorbele aceste regele l-a ars o pereche de palme, iar Gheorghe a tras sabia să lsbearcă în tatăl său. Din fericire adjutantul din cabinetul de alături a venit tocmai la timp ca să-l desarmeze.

— Lumea nu iartă. Într'unul din recente numere ale ziarului nostru făcusem amintire că doamna Steinhell, urându-i-se cu viața morocănoasă a Angliei s'a hotărât să se întoarcă în Franța. Parisul cu farmecul său o atrăgea mult. Între vechile ei cunoștințe nu mai avea însă ce căuta. Departe de capitală însă nu s'ar fi dus bucuros și așa și-a închiriat niște case în suburbiul Asnières. Oamenii din preajmă însă când au aflat cine este noul locatar s'au hotărât să înceapă un boicot strâns contra ei și nici unul din negustorii mahalalei n'au vrut să l vândă nimic, profesioniștii nu l executau comanda și nici servitorimea nu se angaja la ea.

Ca vârf la viața mizerică a venit și stăcănul carei și l-a izbîs chila. Doamna Steinhell va trebui acum să părăsească această mahală păgînă, unde rădăjduia să-și găsească liniștea și și va căuta de sigur un loc în altă parte, unde sânt oamenii mai puțin formați, unde păcatele vechi se uită și se iartă mai ușor și lute.

— Convocare. Avem onoare a convoca adunarea generală ordinară a despărțământului Cluj al Asociației pe 11 Decembrie 1910 în comuna Măcișului unguresc.

Sedința se va ține la 1 oră d. a. în localitatea școlii române gr. cat. din loc. Ordinea de zi: 1. Deschiderea adunării. 2. Raportul Comitetului. 3. Alegerea a 3 membri pentru verificarea și înnoirea noulor membri.

4. Alegerea noului comitet al despărțământului Cluj. 5. Prelegere populară. 6. Închiderea adunării. Cluj, la 4 Decembrie 1910. Dr. Valentin Poruța, secretar. Dr. Victor Poruța, vice-președinte.

— Un erou modern. Un vșpor american King s'a isbit de o bancă de nisip în preajma litoralului austral în golful Cernov. Capitanul vaporului pentru a însufia curaj mateloșilor a făcut o față cât se poate de rece și pecând era primejdia mai mare și a scoas o țigară și-a început să fumeze. Dar cu toată liniștea lui mateloși își pierduseră cumpătul și vro șapte inși săriseră deavala într'o luntre de salvare, în vreme ce unii slobozeau în apă altă luntre din pupa corabiei. Era să rămână singur pe bord și cu cea din urmă scintile de nădejde, că totuși va putea salva vasul le a strigat:

— Așteptați-mă și pe mine, nu plecați până mă întorc.

S'a coborât apoi în cabina sa și s'a adunat hăntile. Apa via prin deschizătura din pereți și vasul începuse să se clatine.

În fugă a urcat puntea și de pe bord a sărit în luntre. În aceeași clipă vaporul a dispărut în adâncuri, îngropând toate nădejțile viteazului capitan. Naufragiați după ce s'au luptat două zile cu valurile au ajuns la uscat și au debarcat în Tasmania.

— Din Torontal. Din Toracul mare ni-se scrie: Reprezentanța comunală din Toracul-mare în sedința sa dela 10 Noembrie a. c. a decis închiderea birturilor în zile de Duminică și sărbători. Propunerea aceasta s'a desbătut într'o sedință prealabilă a comitetului parohial, în numele căruia părintele-președinte Ioan Popescu, a transpus-o la proxima sedință a reprezentanței comunității, care cu unanimitate a decis închiderea birturilor. Tot cu acest prilej reprezentanța a cerut, ca la sedințele viitoare limba românească să servească de limbă protocolară (§ 20 art. 44 din anul 1868). Cu durere a constatat poporul fa-

tul trist, că celalalt preot, Mariu Tempea a absentat atât dela sedința comitetului bisericesc, cât și dela cea a comitetului comunal. Cu toate că în sedința comitetului parohial s'a desbătut și a-facerea birtășului, care a intenționat să edifice un al doilea birt în apropiere nemijlocită de școlile și biserica noastră, iar poporul a sărit să protesteze în contra acestei vecinătăți primejdioase pentru biserică și școală, părintele Tempea absentează - quasi re bene gesta - tace molcom, își face urechea surdă și cercetează cu aceeași afecțiune localul cărciumarului, — care plănua să și ridice al doilea birt lângă biserică și școlii, — ca și mal înainte. Deși i conducătorul oficiului parohial, nu află de bine să anunțe oficios cauza aceasta nici forurilor administrative, nici celor bisericești, lată deci două cauze de interes vital pentru comună, în cari preotul stă departe, ca și când d-sa n'ar avea datoria morală — a stărui în corporațiunile comunale pentru închiderea birturilor în zile de Duminică și săbători...

După toate acestea menționând finuta și moravurile sale detestabile, am dorit să știm spre știrea și orientarea poporului din comună, că pe cine slujește D-sa cu adevărat: biserica și neamul, ori birtul și străinul? D-orice faptele sale de pe timpul alegerilor dietale, precum și cele dela alegerile comitatense recente dovedesc vădit, că D-sa lucrează treptat la demoralizarea și supărea încerdării totale a poporului în stințența preoților. Exerjențele zilnice ne fac să desperăm de soarta acestui popor blajin și harnic, în fruntea cărui s'a căpătuit un preot de talia D-sale. Deocamdată numai atâta!

— Muțămită publică. Primum următoarele: Senatul bisericesc-școlar al parohiei Fodora-română, în sedința sa din 20 Noembrie 1910, a hotărât a aduce și pe aceasta cale muțămită domnului deputat Dr. Alexandru Vaida pentru frumoasa d-sale dăruire cu care ne-a surprins prin epistola d-sale de dtto 15/XI a. c. de a edifica pe spesele proprii și pe locul propriu o nouă școală confesională în satul nostru, punându-ni-o la dispoziție până când vom avea dreptul a propune și învăța în limba noastră românească.

Îl rugăm pe dl deputat să ne ierte, că dăm aceasta muțămită și în public, dar o facem, mănâți de simțul nostru de recunoștință și aflându o și de bine, ca o faptă bună, cunoscută de toți — să mai aibă și alți imitatori azi, când lipsele sânt așa de arzătoare și mari.

Din sedința senatului bisericesc-școlar greco-catolic al Fodorei-române, la 20 Noembrie 1910. Vasile Hossu, preot gr. cat. Ioan Câmpian, curator primar.

— Membru fondator al bisericii ort. române din Vêrșeș s'a înscris dl Ioan Micăa învătător în retragere din Vovodinș solvind 500 coroane. Pentru această faptă nobilă i se exprimă și pe această cale mulțumite.

— Aerografie peste ocean. După cât se anunță din Paris ofiterii francezi din Rufique (Senegalia) au înființat sub conducerea majorului Vivet o stațiune de aerograme. Cu ajutorul acestora stau zilnic în contact cu o altă stațiune din Brazilia, care se află la o depărtare de 3200 chilometri peste ocean. Într'un rând pe vreme frumoasă le-au reușit să susție un contact și cu turnul Eiffel, care zace la o depărtare de 4700 chilometri de bariera Senegaliilor.

— Ce fac fericții muritorii Felul de a vâna plăcerea și popularitatea mulțimel dă mult de gândit stăpânitorilor de averi nenumărate din

Uniunea americană. Astfel milionarul Carnegie în setea de popularitate și reclamă, înființează bibliotecă, Rockefeller spitale și azile pentru naufragiați vieții și fiecare găsește un mijloc de aș plasa milioanele în scopuri de binefacere și cu intenție ascunsă de a fi lubt de mulțime. Văduva bogătanului Russel Luge însă a găsit un alt mijloc de a câștiga popularitate, care pe lângă aceasta îi mai asigură și capitalul. Doamna Russel va clădi case într'un loc afară de New-york, pe cari le va preda micilor funcționari, cari voesc să scape din aerul îmbăcșit al caselor cu chirie și din uriașul furnicar al capitalei, pe lângă obligamentul ca în rate lunare să repătească prețul lor, astfel că aceștia ajung în proprietatea unui mobil aproape pe nimic. După planurile făcute, casele se vor zidi în finutul Loug Island Forest Hill, care e situat la nouă mii de ȳrtare de Newyork. La început se vor clădi 1500 pentru tot atâtea familii, cari vor fi obligate să le plătească în rate lunare de câte 25 dolari. Casele vor fi edificii moderne și sânt destinate pentru clasa de mijloc, iar un alt plan se află deja în lucrare pentru colonizarea muncitorimii. Pentru executarea planului d-na Russel a pus la dispoziție 250 0000 dolari.

— Din moravurile poliției rusești. Din Petersburg se anunță că ministrul Stolypin căpitanul de poliție, președintele parlamentului și toți deputații din opoziția dumei au primit dela Burzev mai multe scrisori din cari reiese că Azev și agenții secreți ai serviciului de siguranță au luat parte activă la organizarea mai multor comploturi îndreptate contra țarului. Scriitorul Burzev insistă să se facă o anchetă amănunțită, căci în cazul acesta va merge și el la Petersburg pentru a servi dovezile. Deputații opoziționali au hotărât să facă o interpelație în duma.

— Știința și osemintele lui Tolstol. Directorul institutului de phycho-nevrologie dela universitatea din Petersburg s'a adresat familiei Tolstol cu rugarea ca să cedeze craniul d-functului pentru studii științifice pe seama institutului. Creerii craniului i-ar scoate și i-ar așeza în muzeul universității, după ce i-ar conserva prin diferite injecții Familia Tolstol însă a refuzat cererea sub cuvânt, că cedarea craniului pentru astfel de scopuri e în contradicție apertă cu convingerile ce profesa Tolstol despre știința farmaceutică.

— Rugăciune ciudată. Un deputat clerical din Bruxela într'o vorbire ținută în camera belgiană a cerit și următoarea rugăciune cu istă: »Doamne, mântuiește-ne de anticlericali! Iuse Cristoase, mântuiește-ne de liberali și socialisti! Părinte cereșc, care ne-ai creat după asemănarea ta, dar care asemănare Tu cu greu vei desope-ri-o în liberali și socialisti, îndură-te spre noi! Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul lumii, care îți vârsat sângete pentru noi iar jertfa aceasta a Ta anarhiștii și comuniștii au nesocotit-o, îndură-te spre noi! Doamne, Solinte sfinte, pe care mulțimea socialistă Te-a alungat și Te-a schimbat cu diavolul, îndură-te spre noi! Mântuiește-ne de oamenii aceștia, cari duc o viață nesocotită și se stăresc ca animalele! Doamne, scapă-ne de lăscănătorii de turbari, de revoluționari, de hoși și tâhari! Scapă-ne, o Doamne, de ucigăși, incendiari, de socialisti cari jopoză țărânișca, de inimizii căsătoriei și de acela, cari voiesc să acapareze pentru ei bunurile materiale.

Rugăciunea aceasta ciudată și unică în felul ei va fi tipărită și împărțită între credincioșii din Waasfeld.

— Regele saxon în primejdie. Din Raibl vine știrca, că August Frederic, regele saxon, fiind la o vânătoare în munții Carintiei era să fie strivit de o lavină ce pornise cu o iuță mare la vale. În ultimul moment un oaspe văzând primejdia a smincit pe regele la o parte și astfel l-a scăpat, așa zicând, din gura morții. Mântuitorul regelui a fost viu felicitat pentru fapta aceasta îndrăznească.

Cei cari
dăresc: **mobile**

bune,
frumoase,
ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile
Székely și Rét
din Marosvásárhely,
(Plaza Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. În înțelegere aparte exedăm franco în ori ce parte a Ardealului. - Aieller de primul rang.
— Mare asortiment de —
trusouri pentru mirase.

— **Nenorocire de trenuri.** Din Belgrad se anunță următoarele: O telegramă din Cuprija spune, că ieri între Cuprija și Sjek Rudnic un tren de mărfuri s'a răsturnat în adâncime. Fochiștii și un frâner au murit imediat, iar alți trei frâneri au fost răniți grav.

Din Lemberg se anunță, că ieri seară un tren personal din cauza macazului șezat greșit s'a ciocnit de niște vagoane din gară. Doi dintre pasagerii au fost răniți grav, iar alții mulți mai ușor.

— **Festival artistic în Craiova.** Sâmbătă 27 Noembrie v. 1910 va avea loc Un Festival pentru serbătorirea aniversării a VI-a a fondării societății »Hora« dat de Societățile Musicale Române »Hora« și »Filarmonica« din Craiova cu concursul doamnei Clotilda General Averescu, a d-nei Căpitlan Brăescu, d-rei M. Mingarelli și al d-lui I. St. Paulian.

Program: Partea I. 1. Un scurt istoric al societății »Hora«. 2. I. Vidu. — Zis-a badea să nu joc. 3. C. Savu. — Hora dela Drăgășan, coruri mixte. 4. Cântec românesc, cântate de d-na Clotilda General Averescu. 5. C. Savu. Frunză verde ninifar (cu solo de tenor.) 6. B. Anastasescu. — Toanta, coruri barb.

Partea II. 7. Mendelsohn. Concertul în mi minor, aranjat în Sextet. Pentru 2 vioară, vioară, flaut și cello. 8. Verdi. — Aida, (cvatina) pentru soprană, cântată de d-șoara M. Mingarelli 9. Donizetti. — Lucia di Lammermoor — sextet act II, pentru soprană, contraltă, 2 tenori, bariton, bas, cor mixt și piano 10. Dinicu Garofita, pout-puriu național pentru orchestră 11. Guercia — Nina (Barcarola) Duo pentru soprană și bariton, cântat de d-na Cl. general Averescu și dl I. St. Paulian. 12 a) C. Savu. — Fa Marișo! (solo de soprană și bariton. 12 b) I. Vidu. — Trecu Valea coruri mixte. Maestru diriginte: Const. G. Anastasiu.

Observăm că compozițiile indicate la punctele 3, 5 și 42, sânt ale membrului intern al redacției noastre dl C. Savu, căruia îi aducem felicitări pentru acest frumos succes de a și vedea compozițiile popularizate în regatul liber al fraților noștri.

— **Vulcani în zona arctică.** Căpitlanul Isachsen, cel mai recent explorator al polului Sud scrie într'un ziar din Cristiana că pe insulele Spitzberg a descoperit un vulcan și mai multe izvoare termale. Vulcanul nu mai lucrează de multă vreme, dar își păstrează și azi forma caracteristică. Când am ancorat la Bockbai — zică Isachsen — am văzut că temperatura golfului e mai caldă cu câteva grade ca ale ceorlate. Un membru al expediției a intrat în insulă să vâneze cerbi și la întoarcere ne-a spus că a găsit mai multe izvoare termale. Profesorul Hoel, geologul expediției, a explorat terenul și a descoperit izvoare termale de 28 grade Celsius și a adus cenușă de vulcani. Pe urmă s'a examinat vulcanul și întreagă regiunea făcând măsurări exacte. Acesta are formă conică, pe coastele lui e puțină lavă, dar s'au găsit foarte multe pietrii vulcanice, de felul celor din Pompeii. Are o înălțime de 500 metri și o groapă astupată arată craterul de odinioară. Cea mai mare parte a izvoarelor e la poala vulcanului, și sânt la fel cu renumitele terme din Velovstone, unde apa se scurge pe terase și pe alocuri sânt bazine frumoase formate din margă. Intre izvoarele acestea sânt unele cari se scurg peste 40—60 de terase.

— **O sută mil de franci pentru o invenție.** Ziarul parizian »Journal Officiel« publică un anunț al ministrului de marină care spune, că un dăruitor necunoscut l-a trimis 100 mil de franci pentru premiul inventatorului unui aparat de salvare, care ar face posibil soldaților vaselor submarine, ca la caz de primejdie să poată scăpa cu viață de pe vas. Numai inventatorul francezi pot recurge la premiul acesta.

— **Ziarștii turci arestați.** O telegramă din Constantinopol anunță, că guvernul turcesc din motive necunoscute până acum a oprit apariția ziarelor »Turkia« și »Esek«. Unul a fost al partidului democratic, iar celalalt al celui socialist. Giranții ambelor ziare au fost arestați, iar contra mai multor colaboratori s'au pornit procese de presă.

x **Atragem atențiunea on. public,** că în Cluj (Kolozsvar) s'a deschis o nouă prăvălie de modă pen-

tru bărbați sub firma Hadady György. Firma specializată recunoscută de toți pentru gustul ei fin, vinde articlii de modă bărbătească.

x **Kotányi János în Arad.** Firma renumită a lui Kotányi János, proprietar de moară de ardeu, magazin de import de cafea, tea și de galanterie japoneză, care are filiale în lumea întreagă cu începutul săptăminei viitoare va deschide filială și în Arad, József-foherczeg-út Nr. 30.

x **Din esența mea se poate pregăti pe lângă o economisire de 200%** ieftin acasă după carte ușor și curat licher, rum, rachiu și coniac. **Esență pentru 1 litru 50 fileri.** Rachiu alaiș, Anisette, Piersică, Benedictin, Chartreus, Pere imperiale, Amar, Chimin, Cafea, Coniac, Marasquino, Rozé, Vanilia, **Esență pentru 1 litru rum, de amanas și rum de lamaica 32 fileri.** **Esență pentru 1 litru rachiu de prune, de drojzii și trebere 20 fileri.** 1 litru spirt de 96% rafinar 2 cor. 20 fil. Părul cărunt și masta căruntă se vopsește bine cu vopseana »IDEAL« pentru păr care e nestricăcioasă. Prețul 3 cor. Se află de vânzare în toată coloaarea la Fekete Mihály, droguerie la »Iger« în Murăș-Oșorheiu (Marosvásárhely).

x **Birou de informație în Budapesta.** Atragem atențiunea publicului cetitor asupra inseratului cu titlul de sus din numerii noștri de Duminecă.

x **La croitoria universală.** I. Petrașcu, Sibiu — Nagyszeben, Strada Cisnădiei Nr. 30, Telefon 721. Se pregătesc cele mai frumoase haine, după croială cu șic, pentru civili: fracuri, saloane, jachete, sacouri, pardesiuri, paltoane etc. Asemenea să execută pentru ofițeri și voluntari, tot felul de uniforme, iar în depozit se află diferiți articli pentru uniforme: săbii, chipiuri, portofee, mănuși etc. Atrag deosebita atențiune asupra reverenzilor preoțești, ce se pregătesc în atelierul meu, după moda cea mai nouă. Comandele se pregătesc în timp foarte scurt.

x **Atragem și pe calea aceasta atențiunea on. părinți,** ca cumpărările de Crăciun să le efeptuiescă la Kovács Béla magazin de modă pentru copii, Cluj-Kolozsvar Király tér nr. 1. În întreg Ardealul acesta este unicul magazin de articli pentru îmbrăcăminte copiilor. Firma garantează pentru calitatea bună a mărfurilor ei și pentru serviciu prompt. În provincia trimete mustre din orice articlii în branșa aceasta.

Magazinul poate fi cercetat fără obligamentul de-a cumpăra.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,
Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.
Palatul Fischer Eitz. Poarta II.
Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

Poșta Redacției.

E. G. Nu te mulțumește răspunsul nostru din trecut? Crezi că poezia totuși e bună?... N'ai decit să îți aduni colegii de școală și să primiți »o rezoluție« împotriva criticii noastre.

Acum »rezoluțiile« sînt la ordinea zilei.

Noi. Credem că nu e bine să discutăm chestiunile aceste delicate în public. Sîntem convinși că dacă vați adresa frunțașului în chestiune, ați primi lămuriri mulțumitoare.

Poșta Administrației.

Petru Ardelean, Vasand. Am primit 1460 cor. până la finea anului 1910.

Poșta Librăriei.

Rugăm pe respectivul domn care prin poșta din Temes Hildegkut ne-a trimis 552 Cor. să ne comunice ce a comandat, deoarece cuponul mandatului s'a pierdut.

Redactor responsabil: Iuliu Glurgiu.
»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și cons

Dentist român în Arad.
VIRGIL MUNTEAN
Szabadság-tér Nr. 3. Lângă farm. Rozsnyez
Dinți artificiali în cauciuc dela 4 cor. în sus. Coroane de dinți în aur 24 cor. Dinți cu șurub în aur și platină 20 cor. Poduri în aur și aluminiu, cari nu se pot scoate din gură, în preț cât se poate de moderat și în rate lunare. — — — Garanță până la 10 ani. Reparatură la pieze făcute de mine se efeptuiesc gratis. Celor din provincie se efeptuiesc lucrările în aceeași zi.

Aviz pentru sănătate!

Azi, când s'a pus în circulație atâtea medicamente numite miraculoase, dar, care tind însă numai la despoierea publicului, ne bucurăm, că putem atrage atențiunea on. public asupra preparatelor pe cari, ca și serul lui Erlich, a profesorului berlinez, contra molipsirii singelui, medicii le întrebuințează cu succes și pentru aceea și Exc. Sa ministrul de interne a permis punerea lor în circulație. Preparatele acestea se numesc:

Șpiritul Inda și Unsoarea Inda

despre cari revista »Kir. Természettudományi közlöny« în Nrul 171 scrie următoarele: »În Ardeal în riul Olt crește un soi de burete mai cu seama lipit pe iazuri, care în comitatul Treiscaunelor din vremuri străvechi se folosesc cu succes contra durerilor reumatice și podagrei și care se pregătește, la ordin medical, în farmacia lui Balázsovich Sándor, din Szepsiszentgyörgy și care se pune în circulație în întreagă lumea sub numirea de Spirit Inda și Unsoarea Inda. Din experiență pot spune că succesul e sigur.«
Dr. Stefan Szász.

Pe baza experiențelor proprii și a vindecărilor succese Șpiritul Inda și Unsoarea Inda, le recomandăm călduros pentru alinarea durerilor reumatice și de nervi, pentru că în scurtă vreme l-se obsearvă urmările vindecării.

Dr. cont. Vilmá Hugonnay, Dr. Ludovic Rózsally, medicul șef al poliției reg. ung. de stat în Budapesta, Dr. Iuliu Tóthfalussy, medicul șef al căilor ferate reg. ung. din Budapesta, Dr. Rudolf Kálay, medic șef director de spital în Nyiretyháza, Dr. Iosif Szekeres, medic șef, dir. de spital în Nagykanizsa, Dr. Geza Hajniss, profesor priv. de univ. în Budapesta.

Dacă local mi ar permite am putea să mai amintim numele multor medici renumiți, cari toți dovedesc, că Șpiritul Inda și Unsoarea Inda, sunt singurele preparate vindecătoare extern contra reumei, podagrei, durerii de membre, durerii de cap, boalei de nervi, junghiușilor în oase, mănăcării, iar intenționez a lipsei de apait, de gât, și contra răgușelii. Unsoarea Inda se folosește numai extern și costă 2 cor. Șpiritul Inda se folosește a at extern cât și intern și o sticlă mare costă 2 cor., o sticlă mică 1 cor. În rubrica aceasta a avizului sanitar în fiecare săptămână vom publica părerea medicilor despre medicamentele cari sau dovedit de bune și a căror folosință o recomandăm cititorilor noștri. Șpiritul Inda și Unsoarea Inda le pregătește Balázsovich Sándor, farmacie la Coroana în Szepsiszentgyörgy de unde pentru 6 coroane se trimite franco în orice parte 3 porțiuni. Se capătă preste tot locul!

Dentist în Cluj.

NAGY JENŐ

» specialist pentru dinți artificiali fără pod în »
CLUJ-KOLOZSVAR.
(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)

Pune dinți și cu plăire în rate pelângă garanță de 10 ani.

Dentist în Cluj.

Credit pe ipotecă, pe cambiu

— și pentru oficianți

mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

Anunț pentru licitație de lemne.

Lemnele din pădurea comunei Forotic de pe teritoriu de 431 jugh. cat., fosta proprietate a urbariaștilor, în 12 Decembrie n. 1910 după amiază la orele 2 se vor vinde la licitație publică la casa comunală din Forotic (Forotik, Krassó-Szörény m.) înaintând totodată și oferte în scris închise.

Conform prețurii, se va vinde următoarele:
Lemne de stejar, pentru zidiri și pentru lucrat 2648 m. cubici.
Lemne pentru foc de stejar, teiu, cer, și carpin. 3730 m. cubici,

a căror preț în total face 78128 coroane.

Ofertele, închise provăzute cu timbru de 1 cor. să se trimită mai târziu până la 12 Decembrie n. 1910 la 2 ore d. a. la președintele urbariaștilor în Forotic, u. p. Kákova; în ofertă prețul de cumpărare pentru grupa de lemne de pe teritoriu să se însemneze cu cifre și cu litere, ca să se vadă că oferentul cunoaște condițiile de licitație și a contractului și se supune acelor.

Deodată cu ofertele să se trimeată la adresa președintelui urbariaștilor un vadiu de 10% din prețul de exclamare, sau să se depună înainte de începerea licitației publice.

Ofertele necorăspunzătoare condițiilor de mai sus, neasigurate cu vadiul recerut precum și cele întârziate sau făcute pe cale telegrafică nu se iau în considerare.

Condițiile contractului și a vânzării se pot vedea la președintele urbariaștilor în Forotic, sau la curatoratul siival cerual reg. ung. din Vársej (Versecz).

Gările mai apropiate de pădure sunt Surduc (Szurduk) și Forotic (Forotik) adecă cale de 4 chim. Stațiunea poștală, telegrafică și gara la Forotic. Dat în Forotic luna Noemvrie 1910.

Pavel Iova
președinte urbarial.

Caut

un candid. de avocat cu praxă

pe lângă condițiuni cât se poate de favorabile.

Dr. Aurel Nyilvan, avocat
în Nagysomkút.

Societatea pe acții

Holandeză

pentru asigurarea vieții.

(Algemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente)
Amsterdam.

Direcțiunea pentru Ungaria:

Budapest, Hollandi-udvar,
(palatul propriu, Piața Kálvin, Strada Baross și Calea Üllői-ut.)

La finea anului 1909 au fost sumele asigurate

peste 358 milioane Cor.

Suma totală rezervei premiilor 107 mill.
216.324.96 Cor. A plătit asigurațiilor până
în prezent 96 mill. 370.016.33 Cor.

Premiile cele mai ieftine.

Prospecte sau alte deslușiri dau cu plăcere Direcțiunea pentru Ungaria în Budapesta și reprezentanții societății din țara întreagă precum și

Dirigența pentru Ardeal:

Fritz Preßger jun. Brașov, Str. Neagră 14,
și Agentura pentru Sebeșul-săsesc (Szászsebes) și jur:

Ioan Pavel și Heinrich Schunn, învățători.

Invenție nouă!

Invenție nouă!

Moară de oțel pentru întrebunțare în economie și acasă, mașină excelent orzului, cucuruzului și grâului, se învârtă cu mâna, puterea de muncă a unui băiat de 6 ani, 1 kilogram pe minut - pe lângă garanță și numai într-o marime.

Prețul 14 coroane.

Fac aparate pentru desfacerea sămânței de lucernă și trifoiu de mână cu puterea ori cu mâna, de aplica în mașina de îmblățit ori de sine stătătoare. Prețurile să se întrebe.

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut sămânța trifoiului și atelier de reparaturi de mașini

ORADEA-MARE
Nagyvárad) Világytelep mellett.

F. Stoiber

mănușer

Heltauer-g 57. SIBIU. (Nagyszeben.)

Mare depozit de mănuși de piele glacé, svedeză, nappa și alte pieluri fine. Dantele de mătăsă și zăbranic, mănuși. Torfelul de bandage pentru hernie simple și duble, diverse centurione de tot felul, bandagi, apoi ciorapi de bărbați și de femei și rufe. Aparate pentru îndreptarea corului pla copii și fete, cordoane

— pentru bărbați, dela cele mai simple până la cele mai fine, irigatoare, mănuși de cauciuc, jeturi de cauciuc și perinute de cauciuc pentru călătoria în tren, ciorapi de cauciuc, d'ferite articole igienice de cauciuc din Franța pentru bărbați și pentru femei. Toate fiind numai de calitate cea mai bună și — în prețurile cele mai ieftine. —

Moștele au prețul redus!

Ústředná banka ucastinny spolok

Budapesta, V., Sas-utca 24

care lucră sub patronajul Ústředni banka ceskych sporitelen din Praga, deschide concurs la postul de

corespondent român

rămas vacant. Dela recurenți, afară de limba română se recere, a știi atât în scris cât și în cetit limba maghiară. Cei cu praxă vor fi preferiți. Ofertele sunt a se înainta direcțiunei, pe adresa de mai sus. Postul e de a se ocupa imediat după acceptare.

Caut un candidat de avocat

român cu praxă. Postul e de a se ocupa în 1 Ianuarie 1911.

Dr. Justin Pop,
advocat în Déva.

Nou magazin de blănărie.

Am onoare a aduce la cunoștința stimatului public din loc și jur că, am deschis un magazin de specialitate, bine asortat, după cele mai moderne cerințe

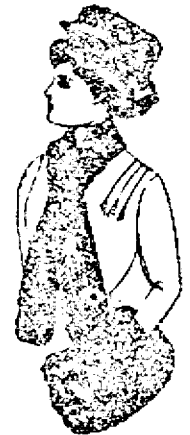
în palatul contelui Nádasdy din Arad strada Forray.

Am în depozite: saluri și blăni pentru femei, căcluli și manșoane, apoi pentru stradă și haine de călătorie etc. Primesc din a est ram orice lucrări noul și reparaturi, îngrijire pentru vară etc.

Scopul meu e să servesc on. clientele marfă și lucru bun, pe lângă prețurile cele mai moderate.

Cerind sprijinul on. public, semnez
cu distinsă stimă:

Kovács Géza
blănar.

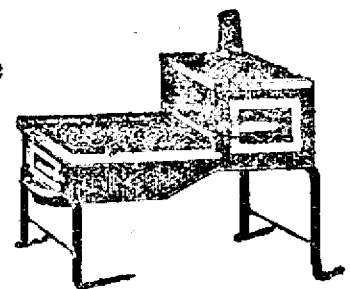
GERGELY ANDRÁS

— tinichier (bădigar) —

Mare magazin de vitre de fier (șparcherturi)

Cluj-Kolozsvár, Óvár,
Strada Mátyás király.

Comandele și reparațiile se primesc și execută prompt și conștiințios. Prețuri convenabile.

Ieftinul tîrg de Crăciun a lui

Aszódi

Nagyvárad, Str. Kossuth. (Palatul SAS.)

Aduc la cunoștința prea onoratului public din loc și jur, că m-au sosit din proaspăt fructe sudice, Curnale stafide, smochine, castane uriașe de Tirol, alune italiene nuci de cocus, portocale dulci ca mierea și lămâi coapte, fructe sudice zaharizate, prăjituri admirabile pentru ceai, cele mai nobile soiuri de ceai chinezesc, romuri engleze și franceze veritabile pentru prețuri surprinzător de ieftine. Bogat asortiment de bomboane de Crăciun și Anul-nou. Cafea prăjită proaspăt din 8 mixturi, din care rog on. mușterii să facă o comandă de probă.

Cu deosebită stimă:

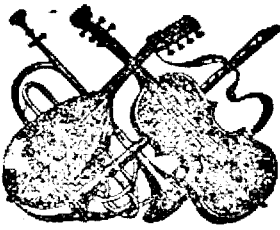
Aszódi Mihály

import direct de cafea și ceai din Triest mare negustor de zaharicale.

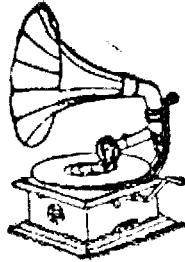
Numerul telefonului în tot comitatul 635.

Babós Béla

fabricant de instrumente muzicale în Sibiu, (Nagyszeben) Piața-mică 24.

Unicul fabricant în Sibiu. Cel mai ieftin și cel mai bun deosebit de cumpărat pentru orice instrumente, precum: violine, țitere, clarinete, harmonice, și toate al de instrumente de suflat din alamă, etc.

Cele mai bune și mai eficiente corzi de violine. Mare depozit de Gramofoane în diferite mărimi, precum și Scala Record. Mare asortiment de plăci pentru gramofoane cu prețuri ieftine. Comandele se efectuează prin trimiterea banilor înainte sau prin rambursă. Reparaturile se execută artistic și cât se poate de prompt.

Dacă voți să cumpărați mezeluri și șuncă — din loc curat și pregătite gustos —

Să vă adresați:

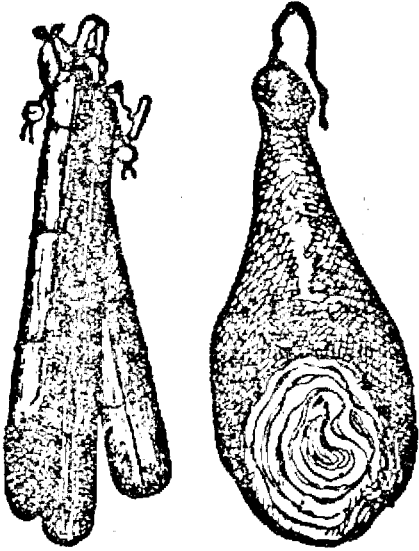
către fabrica de măcelărie și cărnărie cu putere electrică (fond. în a. 1879) a lui

LÁSZLÓCKY TESTVÉREK

CLUJ—KOLOZSVÁR, Mátyás király tér 23. (Iparospalota)

unde se pot capăta zilnic următoarele mezeluri:

Pariser	— — —	Cârnat șuncă	— — —	Galantin de mai	— — —
Cr nolin	— — —	Rollul șuncă	— — —	Masaie	— — —
Extra	— — —	Rosesc	— — —	Picior umplut	— — —
C și de carne	— — —	Rollul rosesc	— — —	Mortadella	— — —
Caș cu măieș	— — —	Paranon	— — —	Gotha	— — —
Cârnați p. v. âtor	— — —	Măieș rece	— — —	Mensel	— — —
Cârnați cu sl. p. vânăt	— — —	Caș rece de măieș	— — —	Caș de limbă	— — —
Sa amă de vavă	— — —	Pastete de mai	— — —	Sângerets cu slăină	— — —
Pastete de sânge	— — —	Rollul de pept	— — —	Limbă umplută	— — —
Caș de porc I	— — —	cu felurite umflături ș.a.	— — —	Rollul de carne	— — —
Caș de porc II	— — —	cu sânge, mai, limbă.	— — —	Galantin de vitel	— — —
Cași de ur chi	— — —	Tortă de carne	— — —	Pastete de ciuperci	— — —
Cartaboș n gru	— — —	Cra-cvean	— — —	Pastete de mai de găscă	— — —

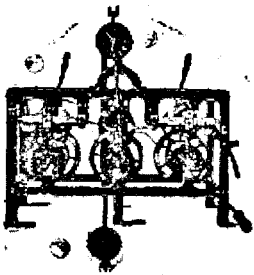
Comandele, atât cele din provincă cât și cele din loc, se execută prompt și în calitate neexceptionabilă,

Recomandăm preparare proprii, precum și șuncă de Cașovia și Praga, carne fină, slănină albă, afumată, ardeată, fiartă și pentru unsoare și unsoare proaspătă de porc.

Cârnuri proaspete, ș. a. carne de vită, de vitel mare și sugător zilnic carne de porc și de miel dimineața dela orele 6—1 și d. a dela, 3—8¹/₂.

Ceasornice de turn

pentru palate, case comunale, fabrici, locuțe private regulează și aranjază mai favorabil:

Müller János,

Succesorul lui Mayer Károly dela prima aranjare cu vapor a fabricii de oroloage din Budapesta, VII., Tököly-ut 52. (Casa proprie)

Cataloge și specificări de prețuri trimit gratis și franco.

Primal atelier ardelen aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

GERSTENBREIN TAMÁS OS TARSA

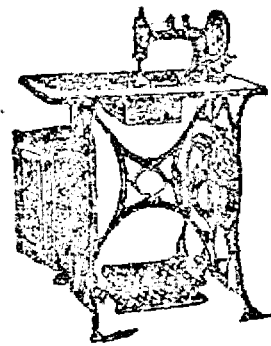
sculptor și meșteșugăru piatră.

Atelierul central al magazinei: Kolozsvár, Dézsma-u. 21.

Magazin de pietrii monumentale, fabricate propriu din: marmoră, labrador, granit, sienit etc. Kolozsvár, Ferenc József-út 25. Biroul Central:

Nagyszeben, Fleischer gasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárad.

Mașini de cusut și gramofoane cu plătire în rate.

Mare asortiment la:

Joan Kalenda

Oradea-mare — Nagyvárad

lașaga b serica Holdaș. Telefon pentru întreg comitatul: 245.

Artefactele de Granit și peatră de Var.

Knott József, Majdán.

Prima fabrică Lugoșană de Cement și Intreprindere pentru lucrări de Beton.

Intreprinzător de clădire.

Telefon nr. 119.

Cancelaria Fabricii de Cement și clădire:

LUGOȘ, str. Buzlașului, vis-à-vis de casa vamel.

Artefactele mele sunt aranjate cu cele mai nouă mașini sfarmatoare, prelucrătoare și lustruitoare de peatră și întreprind ori-ce lucrări de pietrărie în granit sau în piatră de var. Pe comande furnizez în cel mai scurt timp pietrii și lespezi de peatră prelucrate. Lucrări de sculptorie se pregătesc după desemnuri cu cea mai mare punctualitate. Furnizez: bolovan, peatră cloplită, prund de granit și sfărîmături de granit pentru prunduire de drum, precum și la tot felul de lucruri de pardositor, pietrii de acoperit și mărginit.

Avis!

La »FĂGETANA« institut de credit și de economii ca societate pe acțiuni în Făget (Facset), contra unei rate săptămânală de 1 coroană și a unei taxe de asigurare minimală (niște fileri) își poate asigura tot natul (bărbați și femei), care e în etate între 20—60 ani și intră ca membru în secțiunea »Depuneri încoplate cu asigurare de viață« introdusă la susnumitul institut —, suma de

1000 coroane adevă unamile coroane.

Primirea atârână însă, dela rezultatul vizitării medicale. Plățile se solvesc săptămânal sau pe mai multe săptămâni înainte, și din partea institutului se manipulează ca depuneri și se fructifică cu 4% interese.

Acestea depuneri orișicând se pot abzie și în acest caz — cu considerare la regulamentul referitor la acest ram de operațiune, suma depusă, se estradă deponentului cu interese cu tot.

La cazul că deponentul în decurs de 15 ani își plătește ratele regulat la finea anului al 15-lea — după fiecare rată săptămânală de 1 coroană, primește câte 1000 coroane dela susnumitul institut.

Iar la cazul, că intervalul de 15 ani orișicând ar înceta din viață, chiar să fi plătit și numai o singură rată, — după fiecare rată săptămânală de 1 coroană, primesc următorii lui legitimi, sau persoana în favorul căreia s'a asigurat, câte 1000 de coroane, la 30 zile după documentarea încetării din viață a deponentului.

Suma scidență cu în-etarea din viață a deponentului e asigurată de cea mai mare societate de asigurare Olanexă »Algemeene Maatschappij van Lebensverzekeringen Lijfrente« din Amsterdam (reprezentanția pentru Ungaria în Budapesta) și se plătește prin »Făgetana« institut de credit și economii în Facset

Depunerea minimală e săptămânal 1 coroană, contra căreia se asigură 1000 coroane și depunerea maximală e săptămânal 50 coroane, contra căreia se asigură 50 000 coroane pentru ajungerea termenului de 15 ani, sau pentru cazul de moarte înainte de împlinirea acestui termen.

Decl contra unei depuneri săptămânală minimală, la tot natul l-se dă priejul de-o parte la acela, ca să și agonisească o sumă considerabilă, cu care își poate asigura traiul liniștit în viitor, iar de altă parte același la cazul de moarte, familia sa, să aibă capitalul de lipsă pentru traiul vieții.

Pe baza acestor depuneri, institutul »Făgetana« acordă și împrumuturi. — Femei și bărbați, tot o formă de taxă de asigurare plătesc. — Membrii din provincie prim sc cecuri cu care pot plăti gratuit taxe c. — În rmațiuni mai detaliate, la cerere se dau g atut.

„Făgetana“

institut de credit și economii în Facset.

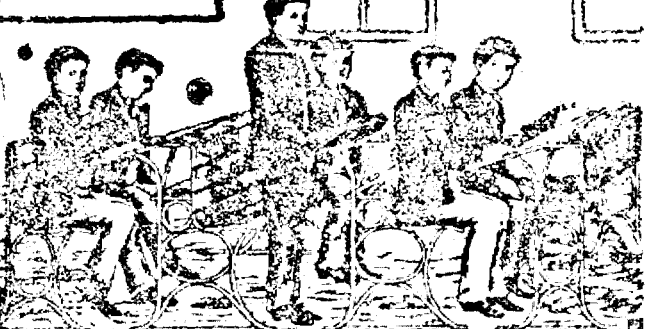

Haas = Károly

primul armurar și optician din Szabadka, Egres-u. (Url Kasinó).

Mare asortiment de arme și biciclete

de cea mai bună fabricație precum și părțile constitutive ale acestora. Se primesc peiaugă garanție și prețuri moderate tot felul de reparaturi d arme de orice soi, mașini de cusut, biciclete gramfoane, mașini de scris, precum și prefacere armelor și orice lucrări din acest ram. Serviciu punctual și conștințios.

Cele mai moderne mobile de fier și aramă și cele mai practice bănci higienice de școală și mobilarea locuințelor, hotelurilor, spitalelor și

a școlălor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

Bennhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. —

= Atelierul de fotografiat a lui =

== Csizhegyi Sándor ==

Cluj—Kolozsvár, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.
 (Lângă farmacia lui Hintz).

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii, deasemenca acvarele, picturi în olei, specialități pe pânze ori mătase cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă n'o confundați, Cluj—Kolozsvár, piața Mátyás király-tér 26, lângă farmacia lui Hintz.

Referindu-vă la „Tribuna“ veți avea favor în prețuri.

— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 818. —

Atelierul special de reparat al renumitei firme:

Schmerek E.

— Temesvár-Józsefváros, Bonnáz-u. 14. —

Primește tot felul de reparări și transformarea motoarelor cu benzin, gaz și ulei brut, absorbitoare de gaz, locomobile cu benzin și ulei brut și Arlapuri p. trierat. Bastimente cu benzin, pompe-motor. Mașină de fabricat ghiță. Muncări specialiste de mori cu prețuri moderate, precum și reparări de automobile, bastimente și biciclete-motor. Depozit de articli tehnici. Filte magnetice. Unsort. Material de condensajune. Arzătoare cu acetilen. Material pentru instalări cu electricitate. Cereți catalog de prețuri și prospect gratuit. — Serviciu conștințios

— Telefon pentru oraș și comitat Nrul 818. —

Piese muzicale de Tib. Brediceanu

Doine și cântece.

(Voce și piano).

<p>CAIETUL I.</p> <p>Foaie verde, foi de nuc. Cântă puiul cucului. Bădișor depărțitor. Spune mândr' adevărat. Vai, bădiță, dragi ne-avem. Cine m'aude cântând. Bade, zău, o fi păcat. Bagă, Doamne, luna 'n nor.</p>	<p>CAIETUL II.</p> <p>Știi tu bade, ce mi-ai spus. Vino, bade, iar acasă. Năcăjit, ca mine, nu-i. După ochi ca murele. Floare fui, floare trecui. Cântec haiducesc. Trageți voi boi! Cine n'are dor pe vale.</p>
---	---

Jocuri românești.

(Piano solo).

<p>CAIETUL I.</p> <p>Lugojana. Măzărica. Ardeleana (ca'n Banat) I. Pe picior I. Ardeleana I. Brău I. Hora. Ardeleana (ca'n Bănat) II.</p>	<p>CAIETUL II.</p> <p>Ardeleana (ca'n Banat) III. Ardeleana II. Pe picior II. Tarina. Învărtita I. De doi. Ardeleana III. Brău II.</p>	<p>CAIETUL III.</p> <p>Brău III. Hațegana. Ardeleana (ca'n Banat) IV. Învărtita II. Pe picior III. Ardeleana (Abrudeana) IV. Ardeleana (ca'n Banat) V. Brău IV.</p>
--	---	--

Prețul unui caiet: cor. 4.— (fr. 5.—)

Preludiu și Hora din »Serata etnografică«, pentru piano, ediția II.

Rândunica, vals, pentru piano, ediția II.

Viorele, vals, pentru piano, ed. II.

Nou! — Aurora, vals pentru piano. — Nou!

Prețul à cor. 2.— (fr. 2.50).

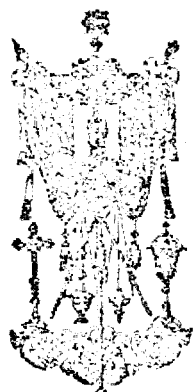
De vânzare la toate librăriile românești.

Depozit general la:

Librăria Arhidiecezană în Sibiu. (Nagyszeben)

Luca K. Alexievits

pregăitor de haine preoțești
NEOPLANTA — UJVIDÉK.

Recomandă stele-
rul său asortat cu
totfelul de revizite
și haine preoțești de
Imbrăsat în vremea
slujbei în biserică.
Pregătește totfelul
de icoane sfinte le-
gate frumos cu aur
și mătășă, steaguri,
prapore și altele.
Icoana Mormântul
lui Christos îl face
foarte frumos. La cerere trimite
catalog și pre-curant gratuit.

Oarurile de nuntă cele mai potrivite!

Foarte mare asortiment de sticle,
porțelană, maiolică, alpaca de
Beradorf, articli de argint Alpaca
lampe, tacămuri de masă paten-
tate, sticlării pentru otelieri,
pânsre pentru beere și vin, în
cadrele de icoane. Arzătoarea
Wolfram cu 70% economisire.

Comandele din provincie se
execută prompt și conștiințios.

HECKER și KLUDSZKY
urmașii lui Kaufmann Jakob
prăvălia de sticlării și porțelană
Lugoș, Str. Széchenyi 11.
(Vis-à-vis de fotog. af. Naschitz.)
Telefon interurban No 224.

Inele de aur dela 5 cor.

Cesornica dela 4 c. în sus
se pot căpăta la

Barna Sándor
clasornicar, giuvargiu și optic
Nagyvárad, Str. Zöldfa No 15.

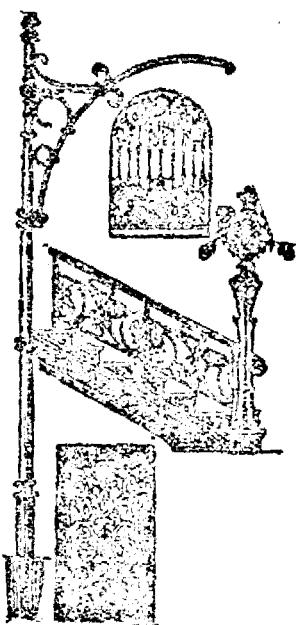
Cesornice foarte moderne de aur,
argint și nickel, lanțuri, cereei cu
nestomate și diamante și inele cu
prețuri foarte ieftine — Pentru fie
care orolog u vândut și reparat se
dă o garanță de 3 ani. — Serviciu
conștiințios. Mare asortiment de
obiecte din argint de China.

Atelierul cu instalații
electrice pentru cuțite
și točilărie — a lui
HUBERT GYÖRGY
Budapesta, Str. Váczl 67.

— Se recomandă pentru
ascuțirea și repararea
de foarfece, cuțite, brice și
tesacuri de bucătărie în
conștiințios și pr.
Mare depozit de unelte
și utensilii pentru barbieri,
ca foarfece, brice și cu-
rele de ascuțit etc. etc.
Pentru barbieri se ascuț
două brice pe gratis dacă
trimit 12 deodată. —

B. Bak Sándor

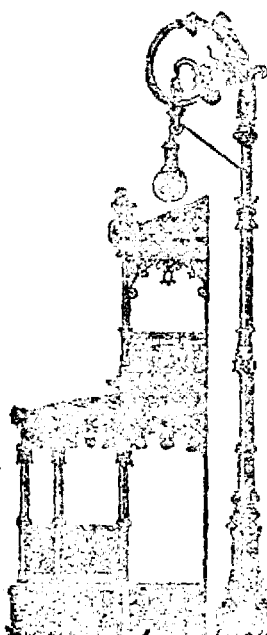
lăcătar și zidar specialist
Kolozsvár, Malom-u. Nr. 16.

Recomandă
vârteje pentru ferestrii

sistem Sultzberger, sunt cele mai bune,
reprezentanță pentru părțile ardelen.

În nou zidita fabrică se execută:
totfelul de lucrări de lăcătar, fiere
pentru zidiri, compoziții de fier,
gratii și lucrări specialiste de faur.
gratii și lucrări de fier, etc. etc.

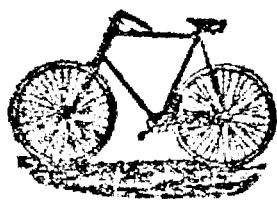
Premiat la Paris în anul 1908 cu diploma
de croitor.

Fanta István croitor de haine
bărbătești în —
Cluj—Kolozsvár, Szentegyház-u. No 1.

Își recomandă
atelierul de croitorie
pentru bărbați

corespunzător cerințelor moderne de
azi, unde se vând cele mai moderne
materii de haine din țară, scoțiene
și engleze. Pregătește cu prețuri ieftine
pardesii, paltoane ușoare și
de iarnă, precum și cojoace (bonzi)
pentru craș, ș. a.

Mașini de cusut pentru trebuinte
casnice sau indus-
triale, de cea mai bună fabricație.

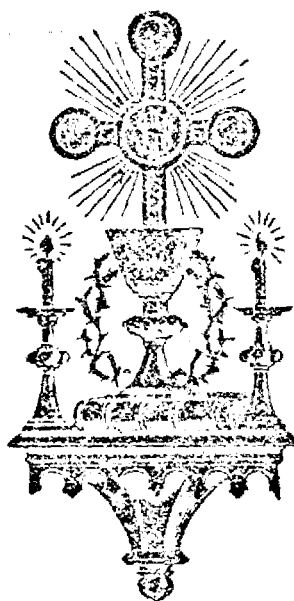
biciclete și
gramofoane

se pot cumpăra cu
prețuri moderate
și plătitre în rate favorabile la

Bodor Béla

magazin de mașini de cusut
și biciclete în

Făgăraș, Str. Honvéd Nr. 11.

JOSEF JIKELI

SIBIU (Nagyszeben), Strada Cisnădiei 47.

neguțatorie pentru articli de sticlă, porțelan și metal; farfurii și blide
înflorate, rame p. icoane și globuri, lămpi, oglinzi, flăie de sticlă etc.

Recomandă scule bisericești:

Cupă și vas de botez; Potire argintate și pe dinăuntru
aurite; Cădelniță; Căldărușe pentru apă sfințită;
Candele de perete de bronz; Candele argintate;
Cruce; Sfesnice de altar, Candelabre ș. a.

Ieftin de tot: **Candelabru aurit**
pentru 6 luminări, în mijloc cu vas pentru unt-de-lemn și glob de
— sticlă roșie cu prisme de sticlă cu tot prețul 43— Coroane. —
La dorință servește cu catalog gratis și franco. — Telefon 190.

DR ALEXICI VLADIMIR
SANATOR, AMBULATOR ȘI BAIE MINERALĂ
ARANJATE FOARTE MODERN.
PANCIOVA. PANCIOVA.

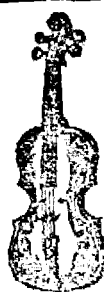
TELEFON NR. 181.

Reacția boalei de sânge după Wassermann—Dungern—Noguchi. Trac-
tarea boalei de sânge cu serul Quéry și cu absenbenzolul și cu arsen-
benzolul lui Ehrlich. — Vindecarea tuberculozei după Dr. Spengler sau
Koch—Wolff—Eisner. — În stabiliment se vorbește și românește. —

Horváth István

fabricant de instru-
mente muzicale în
Budapesta, Rákoczi-ut 51.

Recomandă pe lângă prețuri moderate

pianuri, cimbale, pia-
nine, violini, flaute,
harmonice, precum și
totfelul de instrumente
muzicale. Prețul scoalei Kuff-
fay pentru învățatul cimbalei 7 Cs.
În depozit prese românești pentru
cimbale. Catalog (ilustrat) de prețuri
la dorință se trimite gratis și franco